

polonia węgierska

a magyarországi lengyelek havilapja

REJESTRACJA -
WYBORY
NARODOWOŚCIOWE
DO SAMORZĄDÓW
POLSKICH

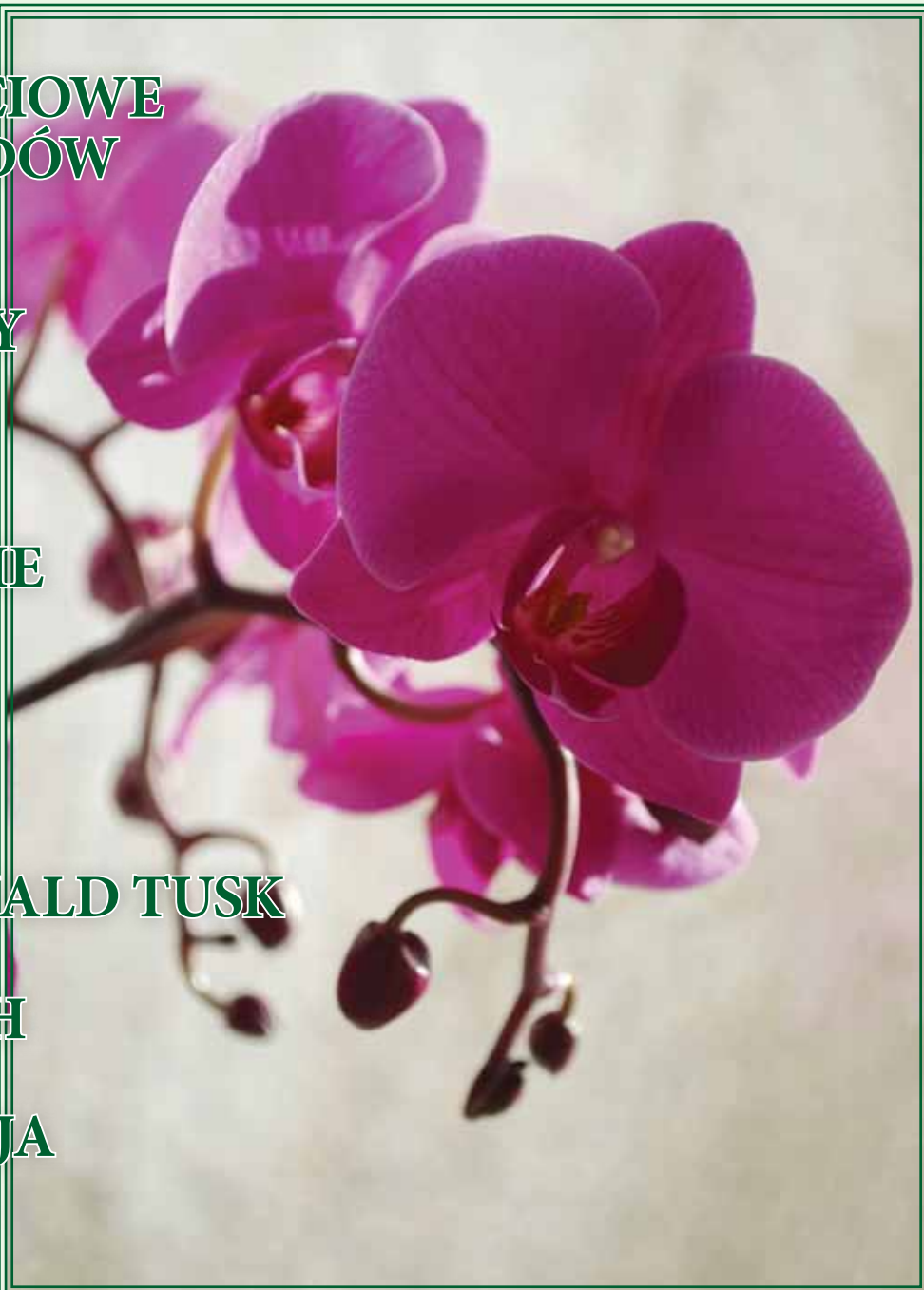
BAL MASKOWY
W "BEMIE"

SPOTKANIE
W AMBASADZIE

KONCERT
ALEXA
SZILASIEGO

PREMIER DONALD TUSK
Z WIZYTĄ
NA WĘGRZECH

MODERNIZACJA
POLONISTYKI
NA ELTE

KALEJDOSKOP ŻYCIA POLONIJNEGO

UROCZyste OTWARCIE ODNOWIONEJ POLONISTYKI
NA ELTE. NA ZDJ. PROF. J. BAŃCZEROWSKI,
AMBASADOR R. KOWALSKI,
DZIEKAN T. DEZSŐ, DOC. ZS. RÁDULY, DR D. KISS-
DZIEWOŃSKA, K. SITKO

SPOTKANIE NA POLONISTYCE, NA ZDJ. DYREKTOR
SLAWISTYKI DR I. LUKÁCS, DR D. VÁRNAI,
DR H. CSÚCS LÁSZLÓNÉ, PRODZIEKAN DR F. PÁL

DR CSABA LATORCAI OTRZYMUJE
MEDAL IM. KS. DANKA

UROCZyste NABOŻEŃSTWO EKUMENICZNE
W POLSKIM KOŚCIELE

KONCERT A. SZILASIEGO
W "BEMIE"

WIZYTA PREMIERA D. TUSKA NA WĘGRZECH,
NA ZDJ. H. CSÚCS LÁSZLÓNÉ, AMB. R. KOWALSKI

WITAMY

3 Od zakochania do kochania

Agnieszka Janiec-Nyitrai

KRONIKA

4 Polonijne kolędowanie i obrazy igłą malowane

4 Wystawa gobelinów

Małgorzata Soboltyńska

4 Nabożeństwo Eklezjacyjne w Kościele Polskim

Małgorzata Soboltyńska

5 Budapeszt - spotkanie w Ambasadzie RP

5 W "Bemie" wystąpił Alex Szilasi

5 Dzień Babci i Dziadka w Újpeście

Asia Priszler

6 Pierwsza "Lekcja historii o wolności"

6 Dzień Babci i Dziadka w Domu Polskim

6 Chór z Göteborga w Kościele Polskim

7 Pierwsza oficjalna wizyta premiera Donalda Tuska na Węgrzech

7 Nemzetiségek napja Miskolcon

Fekete Dénes

8 Znamy listę polskich kandydatów do Zgromadzenia Narodowego

Węgier

8 Dzień Chorego w Polskiej Parafii

Małgorzata Soboltyńska

9 Do trzech razy sztuka...

9 Bal maskowy w "Bemie"

Zoltán Nyitrai

10 Dzień Babci i Dziadka w "Bemie"

Anna Láng

10 Modernizacja infrastruktury polonistyki ELTE

11 Podwójne obywatelstwo

Andrzej Kalinowski

12 REGISZTRACJA a lengyel nemzetiségi névjegyzékbe

Nyitrai Zoltán

NA GRANICY KULTUR

14 Lengyel szentjános bogarak és magyar tenger

Karaba Márta Alexandra

15 Akire büszkék vagyunk

Modrzejewska Ewa

16 Magyar jövevényszavak a lengyel nyelvben

Vánai Dorota

17 Muzeum Emigracji w Gdyni

CO BYŁO, CO BĘDZIE

18 Co było, co będzie

Z ŻYCIA POLSKIEJ SZKOŁY NA WĘGRZECH

20 Studniówka czy szalagavató bál

REFLEKSJE

21 Instrukcja obsługi życia

Agnieszka Janiec-Nyitrai

Od zakochania do kochania

Dlaczego świętujemy co rok właśnie Dzień Zakochanych, a nie Dzień Kochających? Chyba dlatego, że zakochać można się spektakularnie, od razu z fajerwerkami i fanfarami, euforycznie, a sam stan kochania nie jest już tak widowiskowy, przypomina czasem raczej żmudną pracę i wymaga zainwestowania większej ilości energii. Kochanie jest mniej na pokaz, bardziej nastawione na obiekt uczuć, niż na nas samych. Poza tym lepiej sprzedają się pluszowe misie z serduszkami i kiczowato ozdobione czekoladki, niż np. w ogóle trudne do sprzedania cierpliwość, wyrozumiałość czy gotowość do większych czy mniejszych poświęceń.

Istnieje wiele definicji patriotyzmu, rozumianego jako miłość do ojczyzny. A przecież z patriotyzmem jest podobnie, jak z każdą inną miłością – jeden zakochuje się intensywnie, ale na krótko, drugi okazuje emocje może mniej wylewnie, ale za to jest bardziej stały w uczuciach i lojalny. Dla jednego miłość sprawdza się do wielkiego bukietu róż na 14 lutego, inny woli świętować po cichu, ale za to codziennie. Dla jednego w miłość musi być wpisane cierpienie, drugi ma bardziej pragmatyczne podejście... Jeden kocha raczej poprzez swoją pracę, okazując swoje uczucie poprzez wymierne osiągnięcia, inny pozostaje w sferze słów, gestów z okazji imienin, urodzin, rocznic... Jeden jest szalenie zazdrosny, zaborczy, drugi otwarty na innych...

Ale w każdej miłości, bez względu na to, czy chodzi o realnie istniejącego człowieka, ojczyznę czy inny obiekt kochania, zawsze działa jedna żelazna zasada – lepiej nie zmieniać za często partnerów, nawet, jeśli często zmienia się miejsce zamieszkania.

Agnieszka Janiec-Nyitrai

A szerelemről a szeretetig

Miért a szerelemesk – nem pedig a szeretet – napjait ünnepeljük meg minden évben? Talán azért, mert a szerelem eufóriája látványosan, tűzijáték és fanfárok kíséretében érkezik. A szeretet mindennapjai ellenben már nem ilyen mutatósak: sokkal fáradtságosabbak, és nagyobb erőbefektetést igényelnek. A szeretet kevésbé kirakatjellegű. Inkább érzelmünk tárgyára összpontosít, mint saját magunkra. Ráadásul a szívecskékel díszített plüss macskák és a giccsesen kidíszített csokoládék is kelendőbbek, a türelmesség, a megértés vagy a kisebb-nagyobb áldozathozatalra való készség általában véve kevésbé piacképes.

A haza iránti szerelemként megjelenő patriotizmust különböző módokon szokták értelmezni, hiszen a patriotizmussal hasonló a helyzet, mint a szerelem más fajtáival: némelyek lángolóan, rövid ideig lesznek szerelemesk, mások talán kevésbé ömlengő módon mutatják ki az érzelmeiket, de ennek fejében hűségesebbek, tartósabbak az érzéseik. Egyesek számára a nagy csokor róza jelenti a szeretetet február 14-én, mások csendben szeretnek ünnepelni, viszont minden nap. Némelyek szerint a szerelemmel szükségszerűen együtt jár a szenvedés, mások gyakorlatiasabban állnak hozzá... Egyesek a szavak és a gesztusok világában maradnak a névnapok, születésnapok, évfordulók kapcsán, mások inkább a munkájukon keresztül szeretnek, a szemmel látható eredmények révén mutatva ki az érzéseiket... Némelyek esztelenül féltékenyek, kisajátítóak, míg mások nyitottak maradnak a többiekre...

A szerelem vastörvénye azonban – függetlenül attól, hogy annak milyen fajtájáról van szó (valóságosan létező emberre, a házra vagy valami másra irányul); és annak ellenére is, hogy manapság gyakrabban szokás költözödni – minden körülmények között érvényesnek bizonyul: jobb mellőzni a partnerek gyakori váltogatását.

Janiec-Nyitrai Agnieszka

Polonijne kołędowanie i obrazy igłą malowane

12 stycznia Oddział Polskiego Ośrodka Kulturalno-Oświatowego oraz Stowarzyszenie Katolików Polskich na Węgrzech pw. św. Wojciecha zaprosiło Polonię na wspólne – tradycyjnie od lat organizowane w drugą niedzielę stycznia – kołędowanie.

proboszcza i wiceprezesa stowarzyszenia wręczyła prezes Monika Molnárné-Sagun. Ponadto dyplomami dziękczynnymi za działania na rzecz SKP p.w. św. Wojciecha w minionych 20 latach uhonorowano dyrektora Instytutu Polskiego Katarzynę Sitko i László Szeligę.

Po mszy świętej z koncertem kolęd w Kościele Polskim wystąpił parafialny Chór św. Kingi.

Poprzedziła je sprawowana w Kościele Polskim przez proboszcza Polskiej Parafii Personalnej na Węgrzech, ks. Karola Kozłowskiego SChr., msza w Święto Chrztu Pańskiego, kończące liturgiczny okres Bożego Narodzenia.

Podczas mszy świętej, w której uczestniczył ambasador RP na Węgrzech, Roman Kowalski z Małżonką, miała miejsce szczególna uroczystość – medal im. ks. Wincentego Danka za szczególne wsparcie okazane w ciągu minionych 20 lat przez rząd Węgier Stowarzyszeniu p.w. Wojciecha, na ręce dr. Csaby Latorcaiego – podsekretarza stanu m.in. ds. kontaktów narodowościowych w Ministerstwie Zasobów Ludzkich, w asyście

Następnie zainteresowani udali się do Domu Polskiego, gdzie podczas wernisażu otwarto pierwszą wystawę prac (hafty i gobeliny) wykonanych przez Wiesławę Halász – Szabó, Polkę od 42 lat mieszkającą na Węgrzech, a która od lat 15 tworzy „obrazy” igłą malowane.

Wystawa czynna była w Domu Polskim w Budapeszcie (X dzielnica ul. Óhegy 11) do połowy lutego.

(b. fot. b.)

WYSTAWA GOBELINÓW

12 stycznia Oddział Polskiego Ośrodka Kulturalno-Oświatowego oraz Stowarzyszenie Katolików Polskich na Węgrzech pw. św. Wojciecha zorganizowały spotkanie, podczas którego wspólnie śpiewano kolędy. Po mszy świętej można było wysłuchać koncertu kolęd w Kościele Polskim w wykonaniu parafialnego Chóru św. Kingi. Kolejna część uroczystości odbyła się w Domu Polskim, gdzie podczas wernisażu otwarto pierwszą wystawę prac gobelinów i serwet haftowanych, wykonanych przez Wiesławę Halász - Szabó, Polkę od 42 lat mieszkającą na Węgrzech. Nasza koleżanka jest pasjonatką wyszywania obrazów a la gobeliny już od 15 lat. Jej ukochane tematy to natura, kwiaty, ludzie i malarstwo, martwa natura i wszelkie piękno tego świata. Jej gobeliny wyszywane muliną są to obrazy różnej wielkości, malowane nitką. Przed wiekami stanowiły podstawę wystroju szlacheckich domów. Obecnie znów powróciły do naszych mieszkań, dodając domowi oryginalnej urody, emanując ciepłem. Gratulujemy jej pięknego zainteresowania i cierpliwości w haftowaniu tych malarskich kompozycji.

Małgorzata Soboltyński

Nabożeństwo Ekumeniczne w Kościele Polskim

Na Węgrzech od 18 – 25 stycznia 2014 r. trwał Tydzień Modlitw o Jedność Chrześcijan, czyli święto ekumeniczne. Ekumenizm to działalność na rzecz pojednania chrześcijan, to dialog różnych wyznań oraz próba wzajemnego zrozumienia, to postawa pełna tolerancji i szacunku wobec bliźnich oraz ich tradycji religijnych. 50 laty temu Sobór Watykański II ogłosił dekret o ekumenizmie. Tegoroczny tydzień przebiegał pod hasłem „Czyż Chrystus jest podzielony?”

Temat ten pochodzi z Pierwszego Listu do Koryntian i jest swego rodzaju prowokacją. Bo Chrystus, jak i Jego Ciało, czyli Kościół nie może być podzielony. Tymczasem między Kościołami istnieje wiele podziałów. Mimo że w Kościele zawsze były problemy z zachowaniem jedności, to jednak nie zawsze dochodziło do podziałów. Dlatego ekumenizm musi przezwyciężyć te podziały i odnaleźć jedność w Chrystusie i Jego Ciele. W sobotę 25 stycznia na zakończenie Tygodnia Modlitw o Jedność Chrześcijan w naszym Polskim Kościele odbyło się nabożeństwo ekumeniczne. Kościół był wypełniony po brzegi przedstawicielami różnych wyznań chrześcijańskich. Większość z nich widziała nasz kościół oraz Dom Polski mieszczący się w X dz. Budapesztu po raz pierwszy i byli zachwyceni zarówno zespołem urbanistycznym, jak miłą atmosferą tu panującą. Komentarz do wygłoszonego Słowa Bożego (1Kor 12-26) wygłosił pastor Kościoła Reformowanego (kalwińskiego), András Szilágyi-Sándor. Na zakończenie nabożeństwa przedstawiciele poszczególnych wspólnot udzielili licznie zebranych wiernym błogosławieństwa, każdy w swoim obrządku. Po nabożeństwie wszyscy uczestnicy zostali zaproszeni do Domu Polskiego na wspólną agapę.

Małgorzata Soboltyński

W "BEMIE" WYSTĄPIŁ ALEX SZILASI

W sobotnie popołudnie 18 stycznia, w salonie PSK im. J.Bema w Budapeszcie na zaproszenie Samorządu Narodowości Polskiej V dzielnicy Budapesztu, już po raz trzeci z ogromnym powodzeniem (bisował), przy pełnej sali wystąpił znakomity węgierski pianista, przyjaciel Polaków i naszego stowarzyszenia, Alex Szilasi, który między innymi wykonał utwory Chopina, Brahmsa i Mendelssohna.

Mistrz klawiatury i słowa - tak skromnie można określić Alex Szilasiego - od lat czuje się honorowym członkiem "Bema", jak powiedział naszej redakcji przychodzi tu tak, jak do własnej rodziny. Tegoroczny terminarz artysty obejmuje wiele polskich projektów, między innymi prezentację właśnie ukończonej opery dziecięcej jego autorstwa, która wiosną tego roku odbędzie się w Warszawie.

Koncert był kolejnym przykładem dobrej współpracy samorządu narodowościowego - w tym przypadku SNP V dzielnicy Budapesztu z polonijną organizacją społeczną, czyli PSK im. J.Bema na Węgrzech.

(b. fot. JSJ)

Budapeszt: spotkanie w Ambasadzie RP

W dniu 23 stycznia w siedzibie Ambasady RP w Budapeszcie odbyło się pierwsze w tym roku spotkanie robocze Romana Kowalskiego, Ambasadora RP w Budapeszcie, Kierownika Referatu Konsularnego Ambasady RP, Andrzeja Kalinowskiego oraz Katarzyny Sitko, Dyrektora Instytutu Polskiego w Budapeszcie z przedstawicielami środowiska polonijnego na Węgrzech.

Ambasador Roman Kowalski oraz Dyrektor IP Katarzyna Sitko poinformowali o przygotowywanych przez Ambasadę RP oraz Instytut Polski w Budapeszcie projektach, których realizacja planowana jest na rok 2014, ze szczególnym uwzględnieniem projektów okolicznościowych, związanych z ważnymi dla Polski i Polaków rocznicami, przypadającymi na rok bieżący - Święta Wolności 2014 - między innymi w aspekcie wspólnych działań z podmiotami polskimi i polonijnymi.

Podczas spotkania przedstawiciele niektórych organizacji, samorządów i instytucji polonijnych zapoznali zebranych ze swoimi planami działania, projektami i inicjatywami, planowanymi do realizacji w roku 2014. Szczególną uwagę poświęcono projektom związanym z 25. rocznicą zmian ustrojowych, 75-leciu polskiego uchodźstwa na Węgry, udziałowi (poprzez most medialny) tutaj. Polonii w uroczystościach kanonizacyjnych Jana Pawła II, a także przygotowaniom obchodów centralnych Dni Polsko-Węgierskiej Przyjaźni, które w tym roku odbywały się będą w Egerze.

(b. fot. b.)

Dzień Babci i Dziadka w Újpeszcie

W dniu 19 stycznia w siedzibie SNP w Újpeszcie w intencji Babć i Dziadków odprawiona została msza św., którą celebrował proboszcz parafii polskiej, ks. Karol Kozłowski SCH.

Gościem specjalnym była pani Julia Koziorowska, która w tym roku kończy 91 lat. Pani Julia czuła się wśród nas, jak w polskiej rodzinie. Pani Julia ma 3 wnuków i 3 prawnuków i to ją wyróżnia wśród wszystkich babć. Pani Julio, życzymy doczekania się praprawnuka! Dziękujemy ks. K. Kozłowskiemu, że zawsze pamięta o przywiezieniu pani Julii do siedziby naszego samorządu.

Goście mogli spróbować typowych polskich specjałów - pierogów z kapustą i grzybami, a na deser była kawa i ciasto drożdżowe. Wszystkim Babciom i Dziadkom życzymy wszystkiego najlepszego!

Asia Priszler

Pierwsza "Lekcja historii o wolności"

28 stycznia w Instytucie Polskim w Budapeszcie odbyła się ciesząca się dużym zainteresowaniem publiczności, uroczysta inauguracja całorocznego cyklu spotkań, organizowanych wspólnie przez IP z Ambasadą RP na Węgrzech, nazwanych symbolicznie "Lekcjami historii o wolności". Cykl prowadzi młody węgierski historyk, Miklós Mitrovits (1978), który zajmuje się zawodowo historią XX wieku Europy Środkowo-Wschodniej. Jest absolwentem uniwersytetu ELTE w Budapeszcie i Uniwersytetu Katolickiego w Piliscsaba, a od roku 2006 pracuje w Instytucie Historii Polityki.

W roku 2014 obchodzimy 25. rocznicę naszej wolności. Sami organizatorzy o projekcie piszą w sposób następujący: "Niewiele było takich okresów w historii narodów Europy Środkowo-Wschodniej. Czwierć wieku to w historii krajów, a nawet ludzkiego życia, niedużo, a jednak wystarczyło, by stworzyć i uruchomić podstawowe instytucje demokratycznego państwa, w zasadzie bez doświadczenia w wdrażaniu ich funkcjonowania, na którym można by się wzorować. W roku 2014 musimy także pamiętać o drodze, która wiodła ku wolności i o tych wszystkich, którzy dużą część swojego życia poświęcili tej spr-

wie, którzy zaangażowali się w podważenie dyktatury i zastąpienie jej wolnością. Musimy też pamiętać o wielkiej cenie, jaką musieliśmy za naszą wolność zapłacić, a także o tym, że nie jest ona dana nam raz na zawsze - musimy tę wolność chronić, dbać o nią i cenić ją na co dzień. Polskie społeczeństwo podążało w kierunku wolności śmiałymi krokami, bo nigdy nie zrezygnowało ze swoich marzeń o życiu w niezależnym, suwerennym, wolnym i sprawiedliwym państwie, w którym prawa człowieka są przestrzegane, i które zapewni poszanowanie godności ludzkiej. Dlatego gośćmi "spotkań"

będą świadkowie, uczestnicy tej walki o wolność, ludzie niegdyś aktywnie działający w ruchach obywatelskich, ludzie, którzy sami pisali historię!"

28 stycznia gościem "Lekcji" był Csaba Kiss, polonista, historyk literatury i

kultury, docent. "Mam wrażenie, że w sensie gospodarczym coraz bardziej podążamy w tym samym kierunku, co Polska, natomiast ten system ochrony wspólnotowych, obywatelskich interesów, te autonomie, które posiada polskie społeczeństwo, na Węgrzech w ogóle nie istnieją." (Słowa te pochodzą z wystąpienia Csaby Kissa w Lakitelek w 1987 r.). W Instytucie Polskim Csaba Kiss m.in. mówił o różnicach pomiędzy Polską a Węgrami w latach poprzedzających czas "Solidarności", o roli Kościoła, a także o szkodliwym działaniu mediów w tamtych latach w obu tych krajach.

Uroczyste otwarcie przez Ambasadora RP na Węgrzech, Romana Kowalskiego, cyklowi towarzyszyć będą projekcje filmowe oraz koncerty i wystawy. Obecnie w IP można oglądać dokumentalną wystawę dot. dziesięciu lat (1979-1989) z historii polskiej "Solidarności", a publiczność miała okazję obejrzenia filmu A. Wajdy "Człowiek z marmuru".

Na comiesięczne spotkania organizatorzy zapraszają gości, którzy byli naoczniymi świadkami lub uczestnikami wydarzeń sprzed ćwierć wieku. Jak dowiedziała się nasza redakcja, gościem lutowego spotkania będzie były ambasador Węgier w Polsce, Ákos Engelmayer.

(b. fot. b.)

Dzień Babci i Dziadka w Domu Polskim

26 stycznia w Kościele Polskim odbyło się uroczyste nabożeństwo w intencji Babci i Dziadków, którzy 21 i 22 stycznia obchodzą swoje święto. Po mszy dzieci zaprosiły na program artystyczny – Jasełka i recytację okolicznościowych wierszy.

(red. fot. B. Pál)

Chór z Göteborga w Kościele Polskim

2 lutego w Święto Ofiarowania Pańskiego w Polskim Kościele wystąpił chór polonijny z Göteborga, Chorus Polonicus Gothoburgensis. Założycielem chóru i jego obecnym dyrektorem jest Wojciech Głuch - pedagog, kompozytor i dyrygent. W kwietniu tego roku chór będzie obchodził piętnastolecie swojego istnienia. Na Węgrzech chór zaprezentował koncert kolęd.

(red. fot. B. Pál)

Pierwsza oficjalna wizyta premiera Donalda Tuska na Węgrzech

Premier Tusk spotkał się w środę 29 stycznia w Budapeszcie z premierem Węgier. Rozmowy premierów dotyczyły konkurencyjności europejskich gospodarek. Omawiano także infrastrukturę na linii północ-południe. Premier Orbán podkreślił, że Polska jest ważnym krajem w Europie Środkowo-Wschodniej. W obecności premierów Polski i Węgier podpisano porozumienie między resortami spraw zagranicznych Polski i Węgier o programie współpracy pozarządowej dot. m.in. promocji polityki zagranicznej obu państw, budowaniu społeczeństwa obywatelskiego i współpracy młodzieży oraz umowy między Rządem RP a Rządem Węgier o wymianie i wzajemnej ochronie informacji. Szefowie rządów Polski i Węgier rozmawiali również o sytuacji na Ukrainie.

Podczas popołudniowej konferencji prasowej wymieniono upominki: premier Donald Tusk wręczył premierowi Viktorowi Orbánowi plakietę Batory pod Pskowem, a Viktor Orbán wręczył Donaldowi Tuskowi plakat z 1948 r. o przyjaźni polsko-węgierskiej. Premier Tusk spotkał się także z przewodniczącym węgierskiego parlamentu, László Kövérem. Rozmowy dotyczyły współpracy parlamentarnej w Grupie V4 oraz współpracy z

Ukrainą. Następnie premier Tusk złożył wieniec pod Grobem Nieznanego Żołnierza.

Szef polskiego rządu był gościem na koncercie w budapeszteńskiej Akademii Muzycznej. "Jeśli dzisiaj z taką satysfakcją świętujemy wolność, tym bardziej powinniśmy pamiętać o tych, którzy są tej wolności pozbawieni" - powiedział Donald Tusk podczas wystąpienia w Akademii Muzycznej. "My wiemy, co to znaczy wolność, więc traktujmy nasze doświadczenie jako przestrożę na przyszłość, ale nieśmy tę wolność tym, którzy jej nie mają". Premier podkreślił, że Polska i Węgry mogły na siebie liczyć w wielu trudnych sytuacjach. Tradycyjna polsko-węgierska przyjaźń teraz właśnie ma się najlepiej - podkreślił premier Tusk. Viktor Orbán przyznał z kolei, że błędem było zamknięcie kilka lat temu konsulatu generalnego Węgier w Krakowie i zapowiedział jego ponowne otwarcie. Podczas polsko-węgierskiego koncertu wykonano utwory Krzysztofa Pendereckiego, Wojciecha Kilara, Fryderyka

Chopina i Ferenc Liszta, a wystąpili: węgierski pianista Gergely Bogányi i Wrocławska Orkiestra Kameralna Leopoldinum.

W godzinach wieczornych odbyło się spotkanie premierów krajów V4. Mówiono o wzajemnej współpracy, a także o sytuacji na Ukrainie. Obecna wizyta była pierwszą oficjalną wizytą premiera Donalda Tuska na Węgrzech.

(b. fot. MTI)

Nemzetiségek Napja Miskolcon

December 18-a a Nemzetiségek Napja. Ezt az ünnepet immár évek óta méltó körülmények között tartja meg Miskolc MJV. Önkormányzata. Így volt ez az idén is, amikor a Polgármesteri Hivatal rendezvénytermében a városvezetés meghívására összejöttek a város tíz nemzetiségének képviselői. A megjelenőket Zimán Edvin nemzetiségi referens köszöntötte, az ünnepi beszédet Kiss Gábor alpolgármester tartotta. Beszédében kitért városunk sokszínűségére, befogadó képességére, az előttünk álló jelentős feladatokra, melyek megvalósításában számítanak a nemzetiségekre. Kellemes ünnepet és további jó munkát kívánt 2014-ben is.

A Nemzetiségek Napja alkalmából Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata, közösen a Nemzetiségi Önkormányzatok elnökeivel elismerésben részesített tagjai közül egy-egy főt, aki munkájával hozzájárult saját közössége és Miskolc Város építéséhez. A kitüntetettek a következők voltak:

- Bolgár Nemzetiségi Önkormányzat: Bájcsev-Dancsó Béláné,
- Cigány Nemzetiségi Önkormányzat: Horváth Gyula,
- Görög Nemzetiségi Önkormányzat: Ondok Lászlóné,
- Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat: Fekete Dénes,

- Német Nemzetiségi Önkormányzat: Komlósy Tamásné,
- Ruszin Nemzetiségi Önkormányzat: Szónoczky János,
- Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat: Acél Béla,
- Ukrán Nemzetiségi Önkormányzat: Ruscsák Katerina.

A kulturális programban a Romano Teatro Kulturális Együttes, Vihula Mihajlo bolgár gitár-művész és tanítványainak előadását, majd a Dallamok Szárnyán Művészeti Klub műsorát nézhettük meg. A rendezvény fogadással folytatódott, majd kötetlen beszélgetéssel zárult.

Fekete Dénes

Elkészült a magyarországi lengyel országgyűlési jelöltek listája

Február 7-én rendkívüli ülésre gyűlt össze Budapesten az Országos Lengyel Önkormányzat. A tanácskozás zárt ajtók mögött folyt. 19 képviselő vett részt rajta, akik közül 18-an egyszerű szavazattöbbséggel elfogadták a Magyar Országgyűlésben nemzetiségi képviselő ellátására jelöltek listáját.

A listára az alábbi sorrendben a következő személyek kerültek:

- 1./ dr Csúcs László Györgyné Halina (Budapest)
- 2./ dr Biernacki Karol (Szeged)
- 3./ Batori Zsolt (Szolnok)
- 4./ Rémiás István (Sajószentpéter)
- 5./ Buskó András (Budapest)
- 6./ Modrzejewska Ewa (Dunaújváros)
- 7./ Bárcziné Sowa Halina (Miskolc)

A fenti listáról egyetlen személyt fognak megválasztani az áprilisban esedékes közvetlen országgyűlési választásokon, amelyre való felkészülésről szintén tanácskoztak a jelenlévők.

(b.)

Znamy listę polskich kandydatów do Zgromadzenia Narodowego Węgier

W dniu 7 lutego na nadzwyczajnym posiedzeniu w Budapeszcie zebrał się Ogólnokrajowy Samorząd Polski na Węgrzech. Obrady odbywały się przy drzwiach zamkniętych i uczestniczyło w nich 19 radnych OSP, spośród których 18 osób większością głosów „za” zatwierdziło listę kandydatów na funkcję rzecznika narodowości polskiej do Zgromadzenia Narodowego Węgier.

Na liście w poniżej podanej kolejności znaleźli się:

- 1./ dr Halina Csúcs László Györgyné (Budapest)
- 2./ dr Karol Biernacki (Szeged)
- 3./ Zsolt Batori (Szolnok)
- 4./ István Rémiás (Sajószentpéter)
- 5./ András Buskó (Budapest)
- 6./ Ewa Modrzejewska (Dunaújváros)
- 7./ Halina Bárcziné Sowa (Miskolc)

Ponadto zebrani mówili o przygotowaniach do mających się odbyć w kwietniu wyborów parlamentarnych, podczas których z przedstawionej listy jedna osoba w wyborach bezpośrednich wybrana zostanie polskim rzecznikiem.

(b.)

Dzień Chorego w Polskiej Parafii

Światowy Dzień Chorego ustanowił Jan Paweł II 13 maja 1992 r., wyznaczył też od razu na obchody tego Dnia wspomnienie objawienia Matki Bożej w Lourdes, które przypada 11 lutego. Ustanowienie przez Ojca Świętego Jana Pawła II Światowego Dnia Chorego stało się wezwaniem do całego Kościoła powszechnego, aby poświęcić jeden dzień w roku modlitwie, refleksji i dostrojeniu miejsca tych, którzy cierpią na duszy i na ciele. Sprawom ludzi chorych Jan Paweł II, sam doświadczający licznych chorób, poświęcił wiele miejsca w swoim nauczaniu. Chorych prosił już na samym początku pontyfikatu o wsparcie modlitewne.

Kościół towarzyszy ludziom chorym w sposób szczególny, zgodnie z poleceniem Jezusa zapisanym w zakończeniu Ewangelii św. Marka "Na chorych ręce kłaść będą, i ci odzyskają zdrowie" (Mk 16, 18). Dla umocnienia w chorobie mamy specjalny dar - sakrament chorych. Olej chorych jest co roku błogosławiony w katedrach w ramach Mszy Krzyżma sprawowanej przez biskupa w poranek Wielkiego Czwartku. W 2014 r. obchody Świato-

wego Dnia Chorego odbywają się już po raz XXII. Przesłaniem Ojca Świętego Franciszka są słowa zaczerpnięte z listu św. Jana Apostoła: "My także winniśmy oddać życie za braci" (1 J 3, 16).

"Zawierzam ten XXII Światowy Dzień Chorego wstawiennictwu Maryi, aby pomogła ludziom chorym przeżywać swoje cierpie-

nie w jedności z Jezusem Chrystusem i wspierała tych, którzy się nimi opiekują. Wszystkim chorym, pracownikom służby zdrowia i wolontariuszom z serca udzielam Apostolskiego Błogosławieństwa".

W naszym Kościele Polskim w Budapeszcie już po raz 10 był obchodzony Dzień Chorego. Rozpoczął się Mszą św. polsko-węgierską połączoną z sakramentem namaszczenia chorych, a następnie wszyscy parafianie, zarówno Polacy, jak i Węgrzy przeszli do Domu Polskiego na poczęstunek. Serdecznie dziękujemy naszym koleżankom Ewie,

Teresie jak również siostrze Żeni i Weronice za przygotowanie posiłku oraz wszystkim, którzy przynieśli wspaniałe domowe wypieki.

Małgorzata Soboltyński, fot. M. Soboltyński

Do trzech razy sztuka....

Wieczór klubowy w Domu Narodowości – siedzibie SNP XIII dzielnicy Budapesztu – wykład historyczny dr. Imre Molnára „Życie i działalność polityczna Jánosa Esterházyego”

Sława zobowiązuje, o czym już niejednokrotnie mogli się przekonać przedstawiciele SNP XIII dzielnicy Budapesztu ze swą przewodniczącą, Alicją Nagy. Na imprezy tutaj organizowane chętnie przybywają nasi rodacy i liczni przyjaciele z różnych dzielnic stolicy. Wiedzą, że zawsze są tu nadzwyczaj mile witani, a co najważniejsze, że każde spotkanie jest poświęcone jakiejś pięknej karcie, dotyczącej wielowiekowej już przyjaźni polsko-węgierskiej.

Ostatni wieczór klubowy 5 lutego, mimo że był z przyczyn ważnych przekładany aż dwukrotnie, poświęcony był polityce węgierskiej z Górnych Węgier (obecnie Słowacji), ale pochodzącemu z jednego z najznakomitszych węgierskich rodów arystokratycznych – hrabiemu Jánosowi Esterházyemu, którego matką była Elżbieta Tarnowska, córka hrabiego Tarnowskiego, wybitnego historyka literatury i rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Autorem niezwykle wzruszającego i obszernego wykładu o Esterházym, na dodatek wygłoszonego zarówno w języku polskim, gdyż było to w ramach Klubu Polskiego, ale i w węgierskim dla tych, którzy nie wszystko byliby w stanie zrozumieć, był historyk dr Imre Molnár, autor książek o jego życiu i martyrologicznej śmierci w więzieniu Mírov 8 marca 1957 r., gdzie hrabia zmarł mając 56 lat. Swój niezwykle ciekawy Imre Molnár wykład wzbogacił prezentacją licznych zdjęć.

Polski prezydent Lech Kaczyński odznaczył hrabiego Esterházyego pośmiertnie 29 marca wysokim polskim odznaczeniem Polonia Restituta, m.in. za ogromną pomoc Polakom, uciekającym na Węgry z okupowanej Polski, kiedy to m.in. osobiście przewiózł przez granicę gen. Kazimierza Sosnkowskiego.

W maju ubiegłego roku w Ogrodzie Kasztanowym w XII dzielnicy Budapesztu został odsłonięty pomnik Jánosa Esterházyego, autorstwa rzeźbiarza ze Słowacji, członka Węgierskiej Akademii Sztuki, Jánosa Nagya.

Spotkanie w siedzibie Samorządu zakończyła bardzo ożywiona dyskusja, a także drobny poczęstunek.

(akor)

Bal maskowy w „Bemie”

W sobotę 8 lutego w siedzibie PSK im. J. Bema na Węgrzech odbył się bal maskowy dla dzieci polonijnych. Bogaty program gier i zabaw dla dzieci pod przewodnictwem Anny Lang przygotowały panie przedszkolanki z polonijnego przedszkola działającego przy stowarzyszeniu. Dzieci mogły wziąć udział w zabawach ruchowych, uczestniczyć w różnych konkursach, tańczyć oraz przede wszystkim prezentować kolorowe i pomyślowe przebrania: na bal przyszły królowny, piraci, myszki, księżta, tygrysy, tancerki, kotki i wiele innych ciekawych postaci.

Dziękujemy organizatorkom i organizatorom balu za wspaniały program i mile spędzone popołudnie w polonijnym gronie, a szczególnie dr Halinie Csúcs Lászlóné, prezes PSK im. J. Bema, za wspieranie rozwoju naszych najmłodszych.

Zoltán Nyitrai, fot. ZN

Jelmezbál a Bem József Lengyel Kulturális Egyesületben

Szombaton, február 8-án, jelmezbált rendeztek a Bem József Lengyel Kulturális Egyesület budapesti székhelyén. A gazdag programról az egyesület székhelyén működő óvoda vezetője, Láng Anna és kollégái gondoskodtak. A lengyel-magyar óvodások és kisiskolások különféle ügyességi versenyeken vehettek részt. Táncoltak, énekeltek, játszottak, valamint egy jelmezbemutatót tartottak a szülők és a rokonok számára. A bemutatón felvonultak királyok és királykisasszonyok, lovagok, kalózkod, macskák, kutyák, egerek, táncosnők és más érdekes, ötletes jelmezbe bújt gyerekek. Minden jelmezbe öltözött gyermek hatalmas tapsot kapott.

Köszönet a szervezőknek a gazdag és tartalmas programokért, a kellemesen töltött délutánért, valamint köszönet illeti a Bem Egyesület és az Országos Lengyel Önkormányzat elnökét, dr. Csúcs Lászlóné, Halina asszonyt, hogy szívén viseli és támogatja polóniánk legifjabb tagjainak kulturális és szociális fejlődését.

Nyitrai Zoltán, fot. NZ

Dzień Babci i Dziadka w „Bemie”

Kiedy przychodzi styczeń, to zawsze kojarzy nam się on z Dniem Babci i Dziadka. Co roku obchodzimy to swoiste polskie święto w naszym przedszkolu. Tym razem dzieci przygotowały się już od dwóch tygodni. Najpierw wykonały własnoręcznie prezenty - z masy solnej zrobiły „tort”, który pięknie przyozdobiły kolorowymi drobiazgami. W następnym tygodniu dla zaproszonych babć i dziadków zorganizowały przyjęcie. Najpierw przygotowały i upiekły pyszne ciasteczka z dżemem, potem przećwiczyły krótki program taneczny, a na koniec nakryły do stołu.

Kiedy wszystko było gotowe, rozpoczęło się wspólne świętowanie. Na początku dzieci zaśpiewały piosenkę, w której pokazały jak bardzo kochają swoje babcie i dziadków, następnie goście zostali zaproszeni do wspólnego tańca ze swoim wnuczkami lub wnuczką (Oj niejedna łza zakręciła się w oku...).

Program zakończył się wspólnym ucztowaniem i mimo to, że w sumie nie był długi, upłynął w serdecznej atmosferze, co z pewnością jest najważniejsze.

Anna Láng

MISKO Alapítvány

Adószám: 18265888-1-43

Alapítványunk 2008 óta képviseli az izombetegeket Magyarországon és nemzetközi szinten.

A szervezet közreműködésével életre hívott budapesti NM Centrum, nagyban segíti a magyarországi neuromuskuláris betegek ellátását és a családok kapcsolattartását. További eredményes munkánkhoz szükségünk van önökre is. Kérjük, támogassa adója 1%-val a Misko Alapítványt!

A névadó Misko - Wanda Salapska és Wojciech Salapski unokája - ez úton is köszöni minden kedves támogatójának az eddigi segítséget és reméli, hogy ebben az évben is gondolnak majd rá és a hozzá hasonló kisfiúkra az adóbevalláskor.

MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY POLONISTYKI ELTE

Z inicjatywy Instytutu Polskiego i Ambasady RP w Budapeszcie całkowicie odnowiona została infrastruktura największej na Węgrzech katedry polonistycznej, działającej w ramach Instytutu Sławistyki na Uniwersytecie im. Lőranda Eötvösa w Budapeszcie (ELTE).

Na symboliczne otwarcie zmodernizowanej katedry w dniu 11 lutego 2014 r. przybyli m.in. pracownicy Ambasady RP w Budapeszcie z Ambasadorem Romanem Kowalskim na czele, Dziekan Wydziału Filozoficznego ELTE dr Tamás Dezső, Dyrektor Instytutu Polskiego Katarzyna Sitko, przedstawiciele węgierskiej administracji rządowej z MSZ i resortu edukacji, dr Halina Csúcs Lászlóné przewodnicząca Ogólnokrajowego Samorządu Polskiego na Węgrzech, media, wykładowcy, a także kierownicy pozostałych katedr sławistycznych. Funkcjegospodini sprawowała kierownik Katedry Filologii Polskiej dr Zsuzsanna Raduly.

Prace udało się zakończyć w ciągu zaledwie 2 miesięcy, a studenci polonistyki mogą zacząć semestr letni 2014 w komfortowych warunkach. Cztery sale wykładowe zostały odnowione, a następnie wyposażone w nowe meble. Każda z nich otrzymała nazwisko jednego z czworga polskich noblistów: Władysława Reymonta, Henryka Sienkiewicza, Czesława Miłosza i Wisławy Szymborskiej.

Katedra Filologii Polskiej na ELTE powstała w 1978 roku na podstawie polsko-węgierskiej umowy o współpracy kulturalnej, która przewidywała utworzenie przynajmniej jednej katedry polonistycznej na Węgrzech oraz hungarystycznej w Polsce. Natomiast tradycja nauczania języka polskiego na ELTE sięga lat 70 XIX wieku – nauczanie odbywało się w ramach Katedry Filologii Słowiańskiej.

Pierwszym kierownikiem katedry był rusycysta i sławista prof. István Sipos, po czym od 1983 roku schedę po nim przejął językoznawca prof. Janusz Bańcerowski. Od 2008 r. katedrą kieruje jego wychowanka, również językoznawca, doc. Zsuzsanna Raduly. Polonistyka na ELTE, największej szkole wyższej na Węgrzech, pełni niezwykle ważną funkcję dla środowisk polonijnych i polskich na Węgrzech. Zgodnie z prawodawstwem węgierskim jest tzw. kierunkiem mniejszościowym, który obok tradycyjnej roli filologii zapewnia również kształcenie i naukę języka ojczystego dla polskiej mniejszości narodowej na Węgrzech. Modernizacja tego ośrodka jest zatem inwestycją w długofalowy i jakościowy kontakt węgierskiej Polonii jak i młodych Węgrów z językiem i kulturą polską.

Pomyślna realizacja obecnego projektu była możliwa dzięki wsparciu finansowemu ze strony Departamentu Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP. Projekt wsparł również Ogólnokrajowy Samorząd Polski na Węgrzech. W nieodległej przyszłości planowane jest doposażenie katedry w nowoczesny sprzęt komputerowy i audiowizualny.

(b., <http://www.budapest.msz.gov.pl>, fot. b.)

Tisztelt Egyesületi Tagok!**Tisztelt Barátaink!**

A Magyarországi Bem József Lengyel Kulturális Egyesület köszönetét fejezi ki eddigi támogatóinak az eddig nyújtott anyagi segítségért és kéri, hogy az idén is támogassák az Egyesületet személyi jövedelemadójuk 1%-ával annak érdekében, hogy az Egyesület idej terveit megvalósíthassa.

Nyilatkozatukban, kérjük, adják meg az Egyesület nevét, címét és adószámát az alábbiak szerint:

19000943-1-41

Magyarországi Bem József Lengyel Kulturális Egyesület

1051 Budapest, Nádor u. 34. II./I.

Egyéb támogatásukat is köszönettel fogadjuk.

Bankszámlaszámunk: OTP V. Ker. fiókja

1052 Budapest, Deák F. u. 7-9

1170500820012759-00000000

Szanowni Państwo!**Drodzy Przyjaciele!**

Polskie Stowarzyszenie Kulturalne im. Józefa Bema wyraża serdeczne podziękowanie wszystkim darczyńcom za dotychczasowe dotacje. Równocześnie gorąco prosimy o przekazywanie 1% podatku osobowego na cele Stowarzyszenia także i w tym roku.

W oświadczeniu podatkowym należy podać nazwę Stowarzyszenia, adres oraz numer podatkowy:

19000943-1-41

Magyarországi Bem József Lengyel Kulturális Egyesület

1051 Budapest, Nádor utca 34. II. 1

Z radością przez cały rok przyjmujemy także inne dotacje, które można wpłacać na numer konta bankowego:

OTP V. ker. fiókja

1052 Budapest, Deák Ferenc utca 7-9

1170500820012759-00000000

Kettős állampolgárság

A Budapesti Lengyel Nagykövetség Konzuli Ügyek Referátuma tisztelettel tájékoztatja Önöket, hogy a Lengyel Népköztársaság és a Magyar Népköztársaság között a kettős állampolgárság szabályozásának tárgyában kötött, 1961. július 5-én Budapesten aláírt egyezmény hatályba lépését követően, azaz 1994. február 12-től azok a gyermekek, akiknek legalább egyik szülője lengyel állampolgár, születésüknél fogva lengyel állampolgársággal rendelkeznek.

Ez azt jelenti, hogy **minden személy lengyel állampolgár, aki 1994. február 12. után született, és egyik, vagy mindkét szülője lengyel állampolgár.**

Ezek a személyek – a formai követelmények teljesítése után – jogosultak lengyel útlevelel, illetve személyi igazolvány kiállítását kérni.

Útlevelel kiállításához a kérelmet be lehet nyújtani a Budapesti Lengyel Nagykövetség Konzuli Referátumán.

Lengyel személyi igazolvány kiállítására a kérelmező jelenlegi lengyelországi állandó lakóhelye, illetve az utolsó lengyelországi bejelentett állandó lakcíme szerinti önkormányzat az illetékes. Amennyiben a kérelmezőnek nincs, illetve nem volt bejelentett lakcíme Lengyelországban, a személyi igazolvány kiállítására Varsó Főváros Belvárosi Önkormányzata a jogosult.

Andrzej Kalinowski

Konzul

Lengyel Köztársaság Nagykövetsége

Podwójne obywatelstwo

Referat ds. Konsularnych Ambasady RP w Budapeszcie uprzedmie informuje, że poczynawszy od dnia 12 lutego 1994 roku, tj. wejścia w życie protokołu o uchyleniu Konwencji między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Węgierską Republiką Ludową w sprawie uregulowania obywatelstwa osób o podwójnym obywatelstwie, podpisanej w Budapeszcie dnia 5 lipca 1961 roku, dziecko rodziców, z których co najmniej jedno posiada obywatelstwo polskie, nabywa obywatelstwo polskie przez urodzenie.

Oznacza to, że **wszystkie osoby urodzone po 12 lutego 1994 roku posi dają od urodzenia obywatelstwo polskie.**

Potwierdzam również, że osoby te - po spełnieniu warunków formalnych - mogą otrzymać polski paszport i dowód osobisty.

Wniosek o wydanie paszportu można złożyć w Referacie ds. Konsularnych Ambasady RP w Budapeszcie.

Wniosek o wydanie dowodu osobistego składa się w organie gminy właściwym ze względu na miejsce zameldowania osoby na pobyt stały lub w organie gminy ostatniego miejsca pobytu stałego w Polsce.

W przypadku braku właściwości miejscowej organu, wniosek o dowód osobisty powinien być złożony w organie gminy właściwym dla obszaru dzielnicy Śródmieście m.st. Warszawy.

Andrzej Kalinowski

Konsul RP w Budapeszcie

REGISZTRÁCIÓ a lengyel nemzetiségi névjegyzékbe

A magyar történelemben először, 2014. január 1-től minden:

1. magyar állampolgársággal és magyarországi lakcímkártyával rendelkező lengyel nemzetiségű és/vagy lengyel érzelmű választópolgár kérheti a lengyel nemzetiségi névjegyzékbe vételét és

-szavazhat az őszi önkormányzati választásokon a lengyel önkormányzatok képviselőire

-április 6-án lengyel nemzetiségi képviselőt/szószólót juttathat a Magyar Országgyűlésbe.

2. lengyel állampolgársággal és magyarországi lakcímkártyával rendelkező választópolgár kérheti a lengyel nemzetiségi névjegyzékbe vételét és

-szavazhat az őszi önkormányzati választásokon a lengyel önkormányzatok képviselőire

-szavazhat az Európai Unió választásokon.

A CSAK lengyel állampolgársággal rendelkező szavazópolgárok a magyar országgyűlési választásokon sem a magyar pártok egyéni és pártlistájára, sem a lengyel nemzetiségi listára nem szavazhatnak.

A magyarországi polónia és a Magyarországon élő lengyel állampolgárok ezt a jogukat CSAK úgy tudják érvényesíteni, ha **REGISZTRÁLNAK** a nemzetiségi választásokra.

Regisztrálni három módon tudnak:

1. személyesen a lakóhely szerinti választási irodánál,

2. levélben – a Nemzeti Választási Iroda által kiküldött vagy a Polonia Węgierska havilapban megtalálható formanyomtatvány kitöltésével és annak a lakóhely szerinti választási irodához juttatásával (**a forma-nyomtatvány fénymásolható/sokszorosítható**),

3. online – az interneten a www.valasztas.hu oldalon keresztül.

A **REGISZTRÁCIÓ** elsődlegesen a lengyel önkormányzati (helyi, megyei, fővárosi, országos) választásokra vonatkozik.

Amennyiben a formanyomtatvány „B” pontját is bejelöljük, úgy az országgyűlési választásokon a parlamenti pártok listás helyeire nem szavazhatunk, csupán az egyéni listára. Ennek az oka, hogy a „B” pont bejelölése azt jelenti, hogy az országos **lengyel listára kívánunk szavazni**.

Amennyiben valaki úgy dönt, hogy az országos lengyel lista helyett a **parlamenti pártok listájára** kíván szavazni, úgy a „B” pontot ne jelölje be! Ebben az esetben CSAK

az önkormányzati választásokon tud a lengyel jelöltre szavazni. Ettől függetlenül a lengyel nemzetiségi szószóló megválasztásra kerül.

A regisztráció során meg kell adni a személyes adatokat (1-5. pont) majd:

- „A” pont: a lengyel nemzetiséghez tartozást (családi kötelék vagy érzelmi alapon)

- „B” pont: bejelölni, hogy a névjegyzékbe vétel hatálya az országgyűlési képviselők választására terjedjen ki (amennyiben ezt bejelöli, Ön szavazhat a magyar pártok egyéni jelöltjeire, azonban a magyar pártok listás jelöltjeire nem szavazhat, mivel a lengyel nemzetiségi listára szavaz) – amennyiben ezt nem jelöli be, Ön a magyar pártok egyéni és listás helyeire szavazhat, azonban regisztrációjával így is kifejezi, hogy támogatja a lengyel nemzetiséget, és az önkormányzati választásokon szavazhat lengyel jelöltre.

- „T” pont: ezt a pontot nem kell most bejelölni. A nemzetiségi névjegyzékbe történő regisztráció nem végleges. Amennyiben a későbbiekben nem szeretne szerepelni a lengyel nemzetiségi névjegyzékben, akkor kell ezt a pontot bejelölni vagy a helyi választási irodától kérheti nevének törlését a listáról.

A második oldalon található „C”, „D”, „E”, „F” pontokat csak akkor kell jelölni, ha speciális segítségre van szükségünk (pl. Braile-írással ellátott szavazószablonra vagy akadálymentes szavazóhelyiség biztosítására). Itt is található egy „T” pont melynek jelölésével a későbbiekben törölthetjük a megadott adatot.

A következő, „G” és „H” pontok bejelölése csak akkor lényeges, amennyiben nem szeretnénk, ha a választási iroda kiadná címünket a választási kampányban részt vevő jelölőszervezeteknek. Célszerű ezt nem bejelölni, mivel így megkapjuk a jelölő szervezetektől a választásokkal kapcsolatos és szükséges információkat. A „T” pont jelölésével ebben az esetben is lehetőségünk van a későbbiekben módosítani az engedélyezésem.

Az utolsó, a 6. pontban megadhatjuk azt a címet, ahol az Országos Választási Iroda értesíthet minket a **REGISZTRÁCIÓ** elbírálásáról. Ez a cím lehet a postacímünk, de lehet egy e-mail cím is.

A nemzetiségi névjegyzékbe történő regisztrációval és a választási részvétellel páratlan lehetőségünk kínálkozik arra, hogy olyan személy kerüljön a parlamentbe, aki közülünk származik, ismeri a magyarországi lengyelség megoldásra váró feladatait, jelenleg is tevékenyen részt vesz a lengyelség életében, és a Magyar Országgyűlésben végzett munkáján valamint nemzetközi kapcsolatrendszerén keresztül előmozdítja a polónia materiális és szellemi gyarapodását.

Az első lépés ehhez a REGISZTRÁCIÓ!

REGISZTRÁLJON MOST!

Nyitrai Zoltán

REJESTRACJA

na liście wyborców w wyborach do samorządów narodowościowych

Od 1 stycznia 2014 roku, po raz pierwszy w historii Węgier, każdy obywatel należący do mniejszości polskiej na Węgrzech i/lub zaangażowany w sprawy polskie i polonijne, posiadający

1. obywatelstwo węgierskie oraz kartę poświadczającą adres zamieszkania na Węgrzech (lakcímkártya)

może wystąpić o rejestrację na liście polskiej mniejszości narodowej i

- głosować w jesiennych wyborach samorządowych na radnych polskich samorządów narodowościowych
- głosować na rzecznika polskiej mniejszości narodowej w Parlamencie Węgierskim.

2. obywatelstwo polskie oraz kartę poświadczającą adres zamieszkania na Węgrzech (lakcímkártya)

może wystąpić o rejestrację na liście polskiej mniejszości narodowej i

- głosować w jesiennych wyborach samorządowych na radnych polskich samorządów narodowościowych
- głosować w wyborach do Parlamentu Europejskiego.

Wyborca nieposiadający obywatelstwa węgierskiego, a **WYŁĄCZNIE obywatelstwo polskie (oraz kartę poświadczającą adres zamieszkania na Węgrzech /lakcímkártya/)** nie może głosować ani na kandydatów indywidualnych do Parlamentu węgierskiego, ani na partie węgierskie, ani na listę polskiej narodowości w wyborach parlamentarnych do Parlamentu węgierskiego.

Polonia węgierska oraz obywatele polscy zamieszkali na terenie Węgier mogą skorzystać z tego prawa **WYŁĄCZNIE** po dokonaniu **REJESTRACJI** do wyborów narodowościowych.

Jak można się zarejestrować?

1. **Osobiście** w biurze wyborczym właściwym dla miejsca zamieszkania lub
2. **listownie** – wysyłając do właściwego dla miejsca zamieszkania biura wyborczego wypełniony formularz rejestracji wyborcy, przysłany drogą pocztową przez Narodowe Biuro Wyborcze. Formularz znajduje się także w miesięczniku „Polonia Węgierska” (formularz rejestracji wyborcy można kserować/powielić) lub
3. **online** – wypełniając formularz dostępny na stronie internetowej www.valasztas.hu.

REJESTRACJA dotyczy przede wszystkim wyborów samorządowych (lokalnych, wojewódzkich, stołecznych oraz krajowych).

W przypadku zaznaczenia punktu „B” wyborca nie może głosować na listy partyjne, jedynie na kandydatów indywidualnych. Zaznaczenie punktu „B” oznacza zamiar **głosowania na polską listę narodowościową**.

W przypadku zamiaru głosowania na listy partyjne proszę nie zaznaczać punktu „B”! W takim przypadku na polskich kandydatów wyborca będzie mógł głosować TYLKO w wyborach samorządowych.

W formularzu rejestracyjnym należy wypełnić rubryki dotyczące danych osobowych (1-5), a następnie zaznaczyć któryś z punktów („A” lub „B”):

- punkt „A” – przynależność do mniejszości narodowej (poprzez więzy rodzinne lub zaangażowanie uczuciowe)
- punkt „B” – oznacza, że rejestracja dotyczy również wyborów parlamentarnych (w przypadku zaznaczenia tego punktu, wyborca ma prawo głosować w wyborach parlamentarnych na indywidualnych kandydatów partii, natomiast nie może głosować na listy partyjne, ponieważ zamiast tego będzie głosował na listę narodowościową). W przypadku, jeżeli wyborca nie zaznaczy w/w punktu, ma prawo głosować zarówno na kandydatów indywidualnych, jak i na listy partyjne, jednocześnie jednak, poprzez rejestrację na liście wyborców do wyborów samorządów narodowościowych, wyborca daje wyraz swojego poparcia dla mniejszości polskiej, a w późniejszych wyborach do Parlamentu Europejskiego oraz do samorządów może głosować na kandydatów polskich.
- punkt „T” – tego punktu przy rejestracji nie trzeba zaznaczać. Rejestracja na liście wyborców w wyborach do samorządów narodowościowych nie musi oznaczać ostatecznej decyzji. Jeżeli w późniejszym czasie wyborca zmieni decyzję, może zwrócić się do właściwego dla swojego miejsca zamieszkania biura wyborczego z prośbą o usunięcie go z listy.
- Na drugiej stronie formularza znajdują się punkty „C”, „D”, „E”, „F”. Zaznaczenie ich jest konieczne w przypadku, jeżeli wyborca ma szczególne zapotrzebowania związane z wyborami (np. szablon wyborczy z pismem Braille’a, zabezpieczenie pomieszczenia wyborczego dla osób niepełnosprawnych). W tej części formularza również znajduje się punkt „T”, którego zakreśleniem można zweryfikować wcześniejsze dane.
- Zaznaczenie punktów „G” oraz „H” jest konieczne tylko w przypadku, jeżeli wyborca nie wyraża zgody na udostępnienie podczas kampanii wyborczej swoich danych organizacjom wystawiającym swoich kandydatów. Zalecamy nie zaznaczać tych punktów, ponieważ w ten sposób nie będziemy otrzymywać od organizacji informacji związanych z wyborami. Zaznaczając punkt „T”, wyborca ma możliwość zweryfikowania wcześniejszej decyzji.
- W ostatnim (6) punkcie wyborca może podać adres pocztowy lub elektroniczny, na który Krajowe Biuro Wyborcze może wysłać decyzję o **REJESTRACJI** na liście narodowościowej.

Rejestracja na liście wyborców w wyborach narodowościowych oraz udział w tych wyborach stanowi niecodzienną możliwość dla polskiej mniejszości narodowej, aby w Parlamencie Węgierskim reprezentowała nas taka osoba, która jest jednym z nas, posiada szeroką wiedzę o tym, jakie problemy naszej mniejszości czekają na rozwiązanie, już obecnie bierze aktywny udział w życiu Polonii węgierskiej, a swoją pracą w Parlamencie Węgierskim oraz dzięki posiadanym kontaktom międzynarodowym będzie mogła przyczynić się do materialnego i duchowego wzrostu społeczności polonijnej na Węgrzech.

Pierwszym krokiem do osiągnięcia tego celu jest REJESTRACJA! ZAREJESTRUJ SIĘ JUŻ TERAZ!!!

Nyitrai Zoltán

LENGYEL SZENTJÁNOSBOGARAK ÉS MAGYAR TENGER

Két legendás alternatív zenekar – a Balaton és a Świetliki – közös koncerteket szervez Lengyelországban és Magyarországon. Az első Wrocławban, a Bruno Schulz Fesztivál keretében zajlott, november 24-én. Február 27-én Budapesten láthatjuk őket, az A38 hajón.

Ki és miért hozta össze ezt a két együttest? Keresztes Gáspár – műfordító, a Varsói Magyar Kulturális Intézet igazgatóhelyettese, aki részt vesz a projekt szervezésében – elmondása szerint Pálfalvi Lajos ötlete indította el az egészet. Pálfalvi, aki műfordító, valamint egyetemi oktató a Pázmány lengyel szakán, mutatta meg először a Balaton szárait Świetlickinek. A lengyel zenekar frontembere, dalszerző-énekeسه szerint a zenekarokban az a közös, hogy mindkettő egy kicsit „outsider”, nem szokványosak a szövegeik, nem részei a „mainstreamnek”.

A Świetliki (Szentjánosbogarak) 1992-ben alakult meg Krakkóban. Azóta hat nagylemezt adtak ki, az első 1995-ben, a legutóbbit pedig – nyolc év szünet után – tavaly (címe Sromota, magyarul: Gyalázat). A frontember, Marcin Świetlicki – akiről a nevet is kapta – az egyik leghíresebb (ha nem a leghíresebb) élő költő Lengyelországban. A dalszövegek mellett számos verseskötet, krimi stb. szerzője. Legutóbbi kötete, a Jeden (Egy), szintén tavaly, a Sromotával nagyjából egy időben látott napvilágot. Akár a korábbi művei esetében, most is számos kötetben szereplő vers a lemezen is megtalálható – dal formájában. Świetlicki valójában nem énekel, előadói stílusa a zene lüktetéséhez, dallamához igazodó szavazás, recitáció. Zenéjüket pedig az alternatív, a rock, a punk, a punk rock és a megzenésített vers műfajokba szokták sorolni. Ámbár a Świetliki esetében nehéz megzenésített versről beszélni, hiszen a zene és a szöveg, ritmus, dallam szorosan összefügg, a versek dalszerűek, a dalok versszerűek – szerves egészből, tökéletes fúzióból van szó. A költő és a zenekar jól ismert arculatához hozzá tartoznak a sötét témák, sötét napszemüveg, a cigaretta és az alkohol, a fogyasztói társadalom kritikája és a kívülállóság hangsúlyozása.

Ezeknek az arculati-hangulati elemeknek a tekintetében sok közös vonása van a magyar Balatonnal, ami valamivel korábban, a rendszerváltás előtt, 1979-ben alakult. Ennek a zenekarnak is van egy hangsúlyos frontembere: Víg Mihály – ő írja és éneklidalaik többségét. Víg Mihályt nemcsak a Balaton teszi híressé, tagja volt még a Trabant zenekarnak is, és számos zenét szerzett Xantus János, Szirtes András, Szabó Ildikó, Müller Péter és Tarr Béla filmjeihez. Ez utóbbi világhírű eposzában, a Sántatangóban ő játszotta a főszerepet. 2003-ban A Magyar Köztársasági Erdemrend tiszti keresztje polgári tagozatával tüntették ki. 2008-ban megkapta a bécsi EU XXL filmfesztiválon "Az év zeneszerzője" díjat.

A közös koncertek projektjének részeként hamarosan megjelennek Krakkóban a két zenekar válogatott szövegei közös, kétnyelvű kötetben lengyelül és magyarul, az én fordításomban. A Świetliki néhány szövege – valamint a wrocławai koncert után készített interjúk a két frontemberrel és Keresztes Gáspárral – már most olvasható magyarul a szlavitextus.blog.hu oldalon.

Karaba Márta Alexandra

27 lutego odbędzie się w Budapeszcie, w klubie A38 hajó, wspólny występ dwóch legendarnych zespołów muzyki alternatywnej – Balatona i Świetlików. Oba zespoły wyróżniają się niebanalnymi tekstami – w węgierskiej grupie pisze i wykonuje je Mihály Víg (także znakomity kompozytor muzyki do wielu filmów), w polskiej: Marcin Świetlicki, znany także z tego, że jest autorem zbiorów poezji i powieści kryminalnych. Zespół Świetliki powstał w Krakowie w 1992 roku, wydali sześć płyt, ostatnią – po ośmiu latach przerwy – w ubiegłym roku. Balaton powstał w 1979 roku. Oprócz koncertów w ramach projektu ukaże się wkrótce w Krakowie książka z tekstami obu zespołów w dwóch językach: po polsku i po węgiersku.

Márta Alexandra Karaba

Fot. Max Pflugel

zdjęcie pochodzi ze strony www.szlavitextus.blog.hu.

X OGÓLNOPOLSKI I POLONIJNY TURNIEJ POETYCKI o „ZŁOTE PIÓRO” PREZYDENTA MIASTA MIELCA Janusza Chodorowskiego I „SREBRNY HERB” WOJEWÓDZTWA PODKARPACKIEGO W KATEGORII POLONIA pod patronatem Marszałka Województwa Podkarpackiego Władysława Ortyła oraz o LAURY KWARTALNIKA „Nadwisłocze” i „POETYCKI EXLIBRIS” Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Rzeszowie Filia w Mielcu - Mielec - Rzeszów 2014

REGULAMIN

1. Turniej poetycki organizowany jest przez Pedagogiczną Bibliotekę Wojewódzką w Rzeszowie – Filię w Mielcu, Stowarzyszenie na Rzecz Promocji i Rozwoju Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Rzeszowie oraz Redakcję „Nadwisłocza”. Honorowy patronat: Prezydent Miasta Mielca i Marszałek Województwa Podkarpackiego.

2. Turniej organizowany jest w trzech kategoriach:

I MŁODZIEŻOWEJ (uczniowie gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych),

II DOROSŁYCH,

III POLONII oraz cudzoziemców piszących po polsku (do wiersza napisanego w innym języku należy dołączyć jego tłumaczenie na język polski).

3. W Turnieju jubileuszowym mogą brać udział laureaci poprzednich edycji Turnieju.

4. Zainteresowani udziałem w konkursie przygotowują indywidualnie jeden wiersz o objętości nie większej niż 1 strona znormalizowanego maszynopisu (30 linijek), napisany w 7 egzemplarzach + tekst wiersza na płycie CD z zapisem w programie Word, podpisane godłem z dopiskiem MŁODZIEŻ, DOROŚLI lub POLONIA.
 5. Uczestnicy przekazują do Biblioteki Pedagogicznej 39-300 Mielec, ul. Wyspiańskiego 6 dwie zaklejone koperty opatrzone godłem: pierwsza zawiera tekst jednego utworu poetyckiego, w 7 egzemplarzach + płyta CD z tekstem wiersza; w drugiej kopercie znajdują się dane osobowe uczestnika turnieju – imię, nazwisko, wiek, adres, nazwa szkoły, nr telefonu, adres e-mail itp. w terminie do 31 marca 2014 roku (utwory poetyckie odbiegając od w/w wymagań, tj. np. kilka wierszy, za długie lub bez godła, nie będą kwalifikowane do oceny).
 6. Utwory ocenia powołane przez organizatorów Jury. O nagrodach głównych i wyróżnieniach decyduje suma punktów uzyskanych od poszczególnych członków Jury, przyznawanych w skali od 1 do 6. Oceniane wiersze są anonimowe i dopiero po zliczeniu punktów otwierane są koperty z danymi uczestników konkursu.
 7. Autorzy zostaną powiadomieni o zakwalifikowaniu utworu do finału turnieju, który planowany jest na przełomie maja i czerwca 2014 roku.
 8. Uczestnicy turnieju wyrażają zgodę na bezpłatną publikację książkową oraz w mediach, zgłoszonego do konkursu wiersza. Autorzy, nadsyłając prace na konkurs, zgadzają się na przetwarzanie danych osobowych.
 9. Nagrodami są „Złote Pióra” Prezydenta Miasta Mielca w kategorii młodzieżowej i dorosłych, „Srebrny Herb” Województwa Podkarpackiego w kategorii Polonia z okolicznościowymi plakietkami oraz w miarę pozyskania sponsorów nagrody finansowe i rzeczowe.
 10. Organizatorzy zapewniają laureatom nagród głównych jednodniowe bezpłatne zakwaterowanie (w miarę możliwości także dla pozostałych laureatów).
- Informacji udziela Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka - Filia w Mielcu, tel. 17 586 21 78 oraz e-mail: mielec@pbw.org.pl, a także można je znaleźć na stronie internetowej: www.rzeszow.pbw.org.pl (zakładka Mielec) lub www.promocja.mielec.pl

(na podst. informacji nadesłanych do redakcji)

Akire büszkék vagyunk

Hosszú, hosszú évek óta Dunaújváros megszokott városképéhez tartozik egy 34 éves tolókcis fiatalember, aki nap mint nap megjelenik az utcákon, tereken, benzinkutaknál vagy éppen a diszkóban. Fején a jellegzetes védősisak, kezén a sport tolószék hajtásához nélkülözhetetlen védőkesztyű, lepacsizik a haverokkal, hogy szusszanásnyi idő után folytassa a napi 30 km-es rutin útját, érintve a város összes fontosnak vélt pontját.

Lemes István Krisztián csecsemőkorában súlyos agyhártyagyulladás kapott, kilenc hónapos korában alsó végtagi bénulást szenvedett, szövődményként idegi és beszédközponti sérülést. 85%-ban siket, beszéde nehezen érthető. Hemofiliás. A délutáni hazatérések ezért alapos kikérdezőssel és testvizsgálattal kezdődnek. Az érzéketlen testrészeket egyetlen sérülés is komoly következményekkel járhat.

Az elmúlt nyolc évben – a sport tolószék mellett – egy újabb szenvedély viszi előre minden nap. A sportlövészet. Bámulatos, hogy 2006 óta milyen ütemben fejlődött ezen a területen, megjárva Magyarországot, Franciaországot, Lengyelországot, Németországot különböző versenyeket, hogy aztán 2014 februárjában Százhalombattán a légpuska 60 lövéses, Mozgáskorlátozottak Országos Bajnokságán ragyogó eredménnyel első helyezett legyen. A példátlan akarateréjű fiatalember mellett minden-

képpen meg kell említenünk a lengyel származású édesanyát is. Nemcsak a főnövéreket megszégyenítő ápolási szakértelem ébreszt csodálatot bennünk, hanem az a heroikus küzdelem, amit naponta folytat a néha értetlen egészségügyi hatóságokkal, bürokratikus intézményekkel, és az, ahogy – a család nehéz anyagi helyzete okán – pénzt gyűjt kinőtt lövészklubra, sportbiciklire, versenyeken való részvételle.

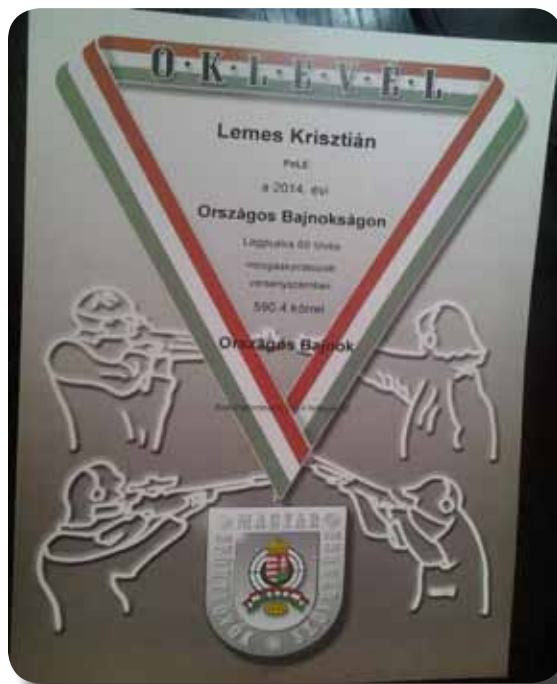
A Dunaújvárosi Lengyel Nemzeti Önkormányzat – lehetőségeihez mérten – évről évre támogatja anyagilag Krisztián versenyzését. Szándékosan nem írtam Krisztián több, súlyos műtétjeiről, a felépülésekről. Hiszen – a vérzékenység miatt – egy szokványos foghúzás is egy kisebb dráma...

Fontosnak tartom, hogy időnként megálljunk egy pillanatra azok előtt tiszttelegve, akik nem lepik el az újságok szalagcímeit, nem kérészetű celebek, nem botrányoktól elhíresült sztárok. Csak teszik a dolgukat, bámulatos energiák birtokában, elképesztő eredményeket felmutatva, kivívva a környezetük elismerését és csodálatát. Akikre igazán büszkék lehetünk.

Modrzejewska Ewa

DMJV Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat

Elnök

Magyar jövevényszavak a lengyel nyelvben

Az évszázadok során kialakult magyar-lengyel politikai, kulturális, gazdasági, kereskedelmi kapcsolatok nyomát megőrizte a lengyel nyelv. Azoknak a fogalmaknak, intézményeknek, szokásoknak a nevei, amelyek a magyar nyelvből, vagy esetleg a magyar nyelv közvetítésével kerültek be a lengyel közéletbe, a lengyel szókészlet részeivé váltak. A lengyel nyelvbe újonnan bekerült idegen szavak, a mi esetünkben a magyar szavak, rendszerint hozzáidomultak a lengyel nyelv fonetikai rendszeréhez, de magyar eredetük mégis felismerhető.

A magyar eredetű szavak meglétét a lengyel nyelvben kb. a 15. századtól mutathatjuk ki, aminek az a magyarázata, hogy ezek az új fogalmak és magyar megnevezéseik a közös királyok uralkodása alatt terjedtek el, különösen Báthory István – Stefan Batory idejében. Némelyik két szóalakban is meghonosodott, ilyenkor viszont jelentésmegosztás történt. Az egyik ilyen például a magyar ország szó, melynek egyik alakja – orszak – eleinte a király kíséretét jelentette, később pedig díszmenetet, a másik alakja pedig ország, mely jelentése megegyezik a magyar eredeti szó jelentésével, és ebben a jelentésben használták a lengyelek is. Az új szavak közül vannak olyanok, amelyek meghonosodtak, és élnek akár a mai napig, mint pl. az orszak, mások pedig kivesztek a szóhasználatból úgy, mint az orszag szóalak. Egy érdekes magyar átvétel a kociwici, amelyet Łukasz Górnicki, a 16. századi lengyel irodalom egyik kiemelkedő képviselője, az adás-vétel megnevezésére használt írásaiban, és amelynek eredete a kótyavetye magyar szó. Ez a szó sem él ma, de például a lengyel nemesség díszöltözetét jelentő kontusz, mely a magyar kontós emléke, annál inkább ismert még most is, a 21. században.

A királyi környezetben elterjedt szavakon kívül még két rétegben honosodtak meg a magyar szavak. Az egyik ilyen réteg a katonai szaknyelv, és fontos megemlíteni, hogy ezeket a katonai kifejezéseket Lengyelország egész területén használták. Az ide tartozó szavak elsősorban a 16. század második felében, Báthory István uralkodásának idejében kerültek be a lengyel nyelvbe és terjedtek el, amikor a király Lengyelországba hozta saját seregét, mi több, a magyar mintára szervezte át új hazájának, Rzeczpospolitának a hadseregét is, de a későbbi 18., ill. a 19. században bekövetkezett közös harcok (Rákóczi-féle szabadságharc, a Népek Tavaszja) is eredményeztek szókölcsönzést.

A katonai szakkifejezések több csoportra oszthatóak, lássunk néhány példát közülük:

1. a harccal, katonai alakulatokkal, katonai élettel kapcsolatos szavak:

husarz // husar – magy. huszár, elcar // elier // halier – magy. előjáró, hajduk – a magyar hajdú többes számú alakjából keletkezett, honwed – magy. honvéd, katan (öreg harcos, veterán jelentésében) – magy. katona, dobosz – magy. dobos, giermek – magy. gyermek, harc (harc jelentésében), harcować, harcerz – magy. harc szóból, czaty, czatować, czatownik – magy. csata szóból.

2. viseletnevek, fejfedő különféle fajtái, lábbeli nevei:

dołman // dołoman – magy. dolmány, kiepieniak – magy. köpönyeg, czako – magy. csákó, kolpak – magy. kalpag, bogan-cze – magy. bakancs, ciżmy – magy. csizma, nadragi – magy. nadrág, és még mások is, pl. czuha, katanka, bekiesza, kuczma,

3. fegyverek:

balta – magy. balta, czakan – csákány, paiz, tarcza, szabla – magy. pajzs, tárcsa, szablya,

4. lónevek és lótarással kapcsolatos szavak:

deresz – magy. deres, sekiel (székely ló jelentésében) – magy. székely, parepa (kis, rossz ló jelentésében, ellentétben az eredeti magyar paripával, mely nemes lovat jelent, kantar – magy. kantár.

A másik nyelvréteg, amelyben kimutathatóak magyar eredetű szavak, a pásztorélet. Ilyenek például:

baca – magy. bacsa, szałas – magy. szállás, gazda – magy. gazda, bojtar – magy. bojtár, hotar (földterület jelentésében) – magy. határ, cepas (erdei ösvény) – csapás, satra (az állatok számára készült fedél – magy. sátor, bunkos (bot jelentésében) – magy. bunkos, cyga – magy. csiga, rowas (balta, amelyre a birkák számát jegyezték fel) – magy. rovás, haldomasz – magy. áldomás.

Ebben a nyelvrétegben találhatóak olyan szavak is, amelyek nem tartoznak ide szorosan, de valamilyen összefüggésben vannak vele, pl.

baga – magy. bagó, banować (vágyakozni) – magy. bálni, bantować (rosszul viselkedni) – magy. bántani, bausy // bajusy – magy. bajusz, bugar (nagy légy) – magy. bogár, fałat, fałatek – magy. falat, hyrny (híres) – magy. hírből, kiedwieśny – magy. kedves, kocisz – magy. kocsis, pajaś – magy. pajtas stb.

A magyar jövevényszavak közül érdemes még megemlíteni néhányat, amelyek nem sorolhatóak az említett csoportokba:

Madziar – magyar, czardasz – csárdás, pusztas – pusta, gulasz – gulyás, papryka – paprika, paprykaż – paprikás, baciars – baciars, segien legen // segin legin – szegény legény, widek – vidék, káromkodások és szólásmondások: basama teremtetes, beszte (magy. bestia), teremtetować (dorgál, szid, leteremt), besztać, bizom (magy. bizony), terefere, nem tudum, urum, megaj baciars!, keresztnevek: Andrasz, Isztwan, Ferens.,

Több olyan szó van köztük, amely csak regionális jellegű pl.: baciars, segien legen, Krakowski widek.

A magyar szavak nagyobb része a 16. században került a lengyel nyelvbe. Vannak azonban olyanok is, amelyek később, a 17. században, illetve még később, a 19. században terjedtek el a lengyel nyelvterületen, pl.: pusztas, paprykaż, gulasz, honwed. A magyar jövevényszavak csak kis számban élnek a mai nyelvben, ilyenek pl. baca, gazda, szereg, harcerz, hejnał, deres stb. Többségük ma már archaikus szó, a 17. és a 18. század fordulóján kerültek ki a nyelvhasználatból. A magyar jövevényszavak nem csak a köznyelvben fordultak elő, a lengyel irodalom is bőségesen szolgál példákat, és biztossággal ki lehet jelteni azt is, hogy az irodalom továbbélte ezeket a szavakat és kifejezése

ket, mint a köznyelv, pl. a vagyon jelentésében használt marha (magy. marha) szó nagy gyakorisággal fordul elő Franciszek Zabłocki komédiáiban.

A magyar jövevényszavak különböző módon kerültek a lengyel nyelvbe:

- közvetlenül a magyar nyelvből

a katonai szavak mellett például: kisasanka – magy. kisasszony, kalap – magy. kalap

- magyar nyelv közvetítésével

az olasz nyelvből, pl. sumar // somar // samar (buta jelentésében) – ol. somarro, magy. számár,

a török nyelvből, pl. kapce – t. qupsaq, magy. kapca, bosorka – t. basyrqan, magy. boszorkány, a szlovák nyelvből, pl. gazda, a latin nyelvből, pl. fakla – lat. facula, magy. fáklya,

- más nyelv közvetítésével

cseh nyelv közvetítésével: tabor – magy. tábor – cs.tabor, ukrán nyelv közvetítésével pl. tołhak – magy. tolvaj, román nyelv közvetítésével pl. kraczun – magy. karácsony, szlovák nyelv közvetítésével pl. harnaś – magy. hadnagy – szl. harnadz, rowasz – magy. rovás szl. rovaś, ciarha (ciężar) – magy. teher – szl. t'archa, nadirspan (nagy úr jelentésében) – magy. nagyispán – szl. nadrešpan, kelczyk (koszta) – magy. költség – szl. kelčík stb.

Jelentésük szempontjából a magyar jövevényszavak két csoportra oszthatóak:

- az átvett szavak megtartották az eredeti jelentésüket, pl. baca – bacsa, cyga – csiga, kantar – kantár, juhas – juhász, czako – csákó, dobosz – dobos, szypos – sípios
- az átvett szavak jelentése megváltozott, pl. giermek (ura fegyverét hordozó fiú) – magy. gyermek, parepa (rossz ló) – magy. paripa (nemes ló), sekiel (székely ló) – magy. székely (nép), po/kier/e/szować (keresztelő módon szétvágni) – magy. kereszt.

- némelyik esetben az átvett szónak többször is megváltozott a jelentése, pl.

harc – 1. egyes lovagok összezsapása a csata előtt, 2. lovag-lási mutatványok, 3. móka, csíny (ebben a jelentésben a szó – igealakban – ma is használatos: harcować, wyprawiać harce – játszani, mókázni),

hajduk – magy. hajdúk 1. gyalogos a régi magyar hadban, 2. magyar viseletet hordó lakáj, 3. rabló, betyár,

hejnał – magy. hajnal 1. hajnalcsillag, hajnal, 2. vallási dallam, melyet minden reggel és este trombitáltak, 3. ébresztő, 4. kürt-szó – a híres krakkói hejnał, amely minden órában elhangzik a Mária-templom tornyából, szereg – magy. sereg, 1. sor, 2. csapat, 3. számos, sok, rokosz – 1. király elleni lázadás, felkelés, összeesküvés, 2. tárgyalások, 3. lengyel nemesek gyülekezése. A lengyel rokosz szó eredete még nem tisztázódott kellőképpen. Aleksander Brückner írja, hogy az 1587-es választószejmen rokoszról beszéltek. A magyar Rákos helységnévből származtatja a rokosz szavunkat, ugyanis a Pest melletti Rákos mezején szervezkedtek hajdan a magyar rendek a főurak ellen. Szerinte ennek mintájára szervezkedett a lengyel nemesség is. Brückner azonban azt is megjegyzi, hogy már korábban is használták a rokosz szót tárgyalás, illetve sejm jelentésében. Kovács Endre is a Magyarok és lengyelek a történelem sodrában c. könyvében azt a nézetet vallja, hogy a Rákos mezei hangos gyűlésekből származnak a „lengyelek hasonló célú rokoszai”.

A lengyel nyelv szókészletét a különböző nyelvekből, különböző időkben kölcsönzött szavak gazdagítják, ezeknek egy része magyar jövevényszó. Ezek közül nem mindegyik maradt meg a mai napig, de mégis vannak, és emlékeztetnek a régi magyar-lengyel kapcsolatokra.

Várnai Dorota

ilustracja: Polski jeździec i węgierskie damy, obraz z XVI w.

źródło: www.wikipedia.pl

Muzeum Emigracji w Gdyni

Jak wyjazd z kraju zmienił Twój stosunek do niego? Jak wyglądała aklimatyzacja w obcym środowisku, jak szukałeś miejsca do życia, nowej pracy, nawiązywałeś pierwsze relacje? Te i inne pytania zadaje Muzeum Emigracji w Gdyni poprzez Archiwum Emigranta, w ramach którego instytucja poszukuje i rejestruje polskie doświadczenia emigracyjne. Teraz każda osoba o polskim pochodzeniu, w każdym miejscu na świecie może łatwo włączyć się w projekt – Archiwum Emigranta udostępniło swój formularz online.

Projekt realizowany jest już od ponad roku. W tym czasie zgromadzono kilkadziesiąt historii, które pochodzą ze wszystkich kontynentów. Są wśród nich opowieści o wyjazdach za pracę, miłością, w pogoni za szczęściem i marzeniami. Są to głosy ludzi, na których życiu emigracja odcisnęła swój ślad, pokierowała losami i całkowicie odmieniła biografie. Emigracyjne historie są archiwizowane w postaci relacji pisanych, notacji dźwiękowych lub filmowych. W przyszłości i one będą udostępnione w Internecie w ramach elektronicznych archiwów, ale także wykorzystane w działaniach wystawienniczych, wydawnictwach multimedialnych i drukowanych.

Teraz jednak Archiwum Emigranta rozszerza pole swojego działania. Na witrynie internetowej Muzeum Emigracji w Gdyni znalazła się podstrona, na której niebawem pojawią się osobiste

historie emigrantów wzbogacone fotografiami, ale i za pośrednictwem której już teraz można podzielić się swoją relacją. Z pomocą prostego i czytelnego formularza, każdy poradzi sobie z obsługą panelu na stronie. Dla ułatwienia podane zostały pomocnicze pytania, są one jednak wyłącznie wskazówkami, czy pewnymi drogowskazami dla piszącego. Każdy sam decyduje o charakterze, kształcie i obszerności swojej relacji. Może ona dotyczyć indywidualnych doświadczeń, ale i być zapisem emigracyjnych dziejów członka rodziny. Muzeum Emigracji w Gdyni zaprasza do przekazania także materiałów fotograficznych, które wzbogacą wizualnie przesłany materiał. Historie będą stopniowo, po niezbędnym opracowaniu redakcyjnym, zaprezentowane na stronie placówki. Każdy odwiedzający będzie mógł zapoznać się z opowieściami ludzi z różnych lat i najodleglejszych miejsc na świecie – pierwsze relacje już pojawiły się na stronie.

„Muzeum Emigracji w Gdyni gorąco zaprasza do podzielenia się wspomnieniami, przeżyciami i osobistymi historiami – tylko z nimi dzieje emigracji Polaków będą prawdziwym świadectwem zjawiska, które przy całej swojej masowości ma tyle obliczy, ilu ludzi było z nim związanych.” – podkreśla Anna Bujna, koordynatorka projektu Archiwum Emigranta. Strona dostępna jest pod adresem www.muzeumemigracji.pl/archiwum-emigranta,

(na podst. informacji nadesłanych do redakcji)

CO BYŁO? CO BĘDZIE?

CO BYŁO?

- * W dniu 4 stycznia w Egerze odbyło się spotkanie noworoczne egerskiej Polonii.
- * W dniu 11 stycznia w Domu Kultury Béli Kondora SNP XVIII dzielnicy zorganizował koncert noworoczny.
- * W dniu 12 stycznia w Domu Polskim w Budapeszcie odbyło się wspólne polonijne kolędowanie, którego gospodarzem było SKP na Węgrzech p.w. św. Wojciecha.

- * W dniu 12 stycznia POKO Oddział przy ul. Óhegy 11 zorganizował otwarcie wystawy prac Wiesławy Halász – Szabó.
- * W dniu 18 stycznia SNP V dzielnicy Budapesztu w siedzibie PSK im. J.Bema w Budapeszcie zorganizował koncert fortepianowy w wykonaniu znakomitego węgierskiego pianisty Alexa Szilasiego.

- * W dniu 19 stycznia w siedzibie SNP IV dzielnicy Budapesztu ks. Karol Kozłowski SChr. odprawił mszę świętą w intencji babć i dziadków. Dzień Babci i Dziadka obchodzono również w Domu Polskim w Budapeszcie.

CO BĘDZIE?

- * W dniu 1 marca w Budapeszcie SSNP organizuje Bal Polonii
- * W dniu 2 marca o godz. 10.30 w Domu Polskim w Budapeszcie tamtejszy Oddział POKO (Óhegy 11) organizuje prezentację regionu Orawa, a w programie wystawa zdjęć polsko-węgierskich świętych z kościoła w Orawce oraz prezentacja książki pt. „Kościoł węgierskich świętych” (Magyar szentek temploma) Nándora Udvarhelyi.
- * W dniu 5 marca w Środę Popielcową w budapeszteńskim Kościele Polskim o godz. 18.00 rozpocznie się msza święta z obrzędem posypania głów popiołem.
- * Z okazji Dnia Kobiet SNP z Veszprém organizuje spotkanie z mniejszością polską z Győr oraz członkami chóru „Akord” połączone ze wspólnym śpie-

waniem, zwiedzaniem miasta i złożeniem wieńca pod pomnikiem przyjaźni polsko-węgierskiej.

- * W dniu 8 marca o godz. 17.00 PSK im. J.Bema na Węgrzech, SNP V dzielnicy Budapesztu i Oddział POKO (Nádor 34) w siedzibie stowarzyszenia organizują spotkanie z okazji Dnia Kobiet, podczas którego wystąpi zespół „PANkreátorok”.

- * W dniu 9 marca o godz. 11.30 Stowarzyszenie Katolików Polskich p.w. św. Wojciecha zaprasza do Domu Polskiego na spotkanie z okazji Dnia Kobiet.

- * W dniu 12 marca Polsko-Węgierskie Stowarzyszenie Kulturalne w Érd i Biblioteka Miejska im. Z.Csuki serdecznie zapraszają na godz. 17.00 na prezentację autorską tomu poezji Györgyi Baka pt. „Znaki ciszy”.

- * W dniu 13 marca o godz. 17.00 w budapeszteńskim Kościele Polskim odbędzie się msza święta i nabożeństwo fatimskie.

- * W dniu 14 marca przy budańskim pomniku generała Józefa Bema uroczystość składania wieńców w dniu urodzin Generała i w przeddzień święta narodowego Węgier organizuje PSK im. J.Bema na Węgrzech.

- * W dniu 14 marca SNP z Székesfehérvár weźmie udział w składaniu wieńców i kwiatów przed popiersiem gen. J.Bema na dziedzińcu miejscowej Szkoły Podstawowej w dzielnicy Századrét. Zaś 15 marca tamtejsza Polonia weźmie udział w miejskiej i wojewódzkiej uroczystości z okazji święta narodowego Węgier.

- * W dniu 15 marca w Keszthely staraniem władz miasta odsłonięta zostanie tablica ku czci gen. J.Bema.

- * W dniu 15 marca Polonia m.in. w Nyíregyháza, Tata, Budapeszcie, Miskolcu, Szegedzie, Szolnoku, Győr, Keszthely i wielu innych miejscowościach uczestniczyła będzie w uroczystościach święta narodowego Węgier.

- * W dniu 16 marca w siedzibie SNP w Újpeście o godz. 15.00 odbędzie się msza święta, którą odprawi proboszcz PPP na Węgrzech ks. Karol Kozłowski SChr.

- * W dniu 20 marca przy współdziale miejscowej Polonii w Székesfehérvár odbędzie się projekcja dokumentalnego polskiego filmu pt. „II. János Pál - A fehér ruhás vándor” (Jan Paweł II: Szukałem Was...), oraz dwie projekcje przedpołudniowe przeznaczone dla młodzieży szkolnej, w kinie studyjnym w „Művészeti Ház”.

- * Z okazji Dnia Przyjaźni Polsko-Węgierskiej w Veszprém w dniach 20-23 marca gościć będą polskie delegacje zaprzyjaźnionych szkół miasta Veszprém z Tarnowa, Krakowa, Rzeszowa i Bolesławca Śląskiego. W sobotę 22 marca każda z przybyłych grup młodzieżowych wystąpi w uroczystym programie zorganizowanym z okazji Dnia Przyjaźni Polsko-Węgierskiej w miejscowej sali koncertowej.

- * W dniu 21 marca Polonia w Nyíregyháza organizuje spotkanie z okazji Dnia Polsko-Węgierskiej Przyjaźni.

- * W dniu 21 marca o godz. 16.00 w Pécsu w Centrum Kulturalnym Zsolnay z okazji Dnia Przyjaźni Polsko-Węgierskiej wystąpi z koncertem fortepianowym pianista Marcin Dominik Gluch.

- * W dniach 21-24 marca w Székesfehérvárze przy współudziale tamtejszej Polonii odbywał się będzie cykl imprez i spotkań z okazji Dnia Przyjaźni Polsko-Węgierskiej. Głównymi organizatorami obchodów w tym regionie są - tradycyjnie już - samorządy miast Székesfehérváru i Opola, a także województwa Fejér i województwa opolskiego. Dalsze informacje znajdziecie Państwo na stronie internetowej: www.polonia.hu.

- * W dniu 22 marca w Egerze odbędą się centralne uroczystości obchodów Dnia Polsko-Węgierskiej Przyjaźni.

- * Od 24 marca przez trzy

najbliższe tygodnie w Szegedzie odbywał się będzie pokaz polskich filmów, którego współorganizatorem jest tamtejszy Samorząd Narodowości Polskiej.

- * W dniu 26 marca Polsko-Węgierskie Stowarzyszenie Kulturalne w Érd i Biblioteka Miejska im. Z.Csuki serdecznie zapraszają na godz. 17.00 na prezentację książki dr Istvána Kovácsa pt. „Generał Bem – Bohater wiecznych nadziei”.

- * W dniu 28 marca SNP w Esztergom i tamtejsze Archiwum Wojewódzkie organizują konferencję historyczną poświęconą spotkaniu wyszehradzkiemu z 1335 roku.

- * W dniu 29 marca Stowarzyszenie Katolików Polskich p.w. św. Wojciecha zaprasza do Gimnazjum św. Władysława (X dzielnica Budapesztu) na organizowany z okazji Dnia Przyjaźni Polsko-Węgierskiej koncert chórów polonijnych.

- * W dniu 30 marca o godz. 11.30 Oddział POKO przy ul. Óhegy 11 zaprasza do Domu Polskiego w Budapeszcie na otwarcie wystawy fotograficznej autorstwa Andrása Buskó pt. „Polska oczyma Węgry”.

Dwie ważne szkolne informacje:

- Szkoła Polska na Węgrzech ogłasza konkurs plastyczny dla swoich uczniów z klas szkoły podstawowej nt. „70. rocznica Powstania Warszawskiego”. Termin nadsyłania prac - 15 marca.

- Do 13 marca można zapisywać się na egzaminy ECL, które odbędą się w dniach 10 – 12 kwietnia br.

MI VOLT?

- * Január 4-én újévi találkozt szervezett az egri LNÖ a helyi polónia részére.

- * A XVIII. kerületi LNÖ újévi koncertet szervezett január 11-re, a Kondor Béla Közösségi Házba.

- * A polónia január 12-én közös kolendáláson vett részt a budapesti Lengyel Házban. A

rendezvény házigazdája a Szent Adalbert Egyesület volt.

* Az LKK Óhegy utca 11. szám alatti részlegében január 12-én megnyílt a Halász-Szabó Wiesława munkáit bemutató kiállítás.

* Január 18-án – a budapesti V. kerületi LNÖ szervezésében – a kitűnő magyar zongoraművész, Szilasi Alex adott koncertet a Bem J. LKE színházában.

* Január 19-én, a IV. kerületi LNÖ színházában, a Karol Kozłowski atya által celebrált szentmisét a nagyszülőkért ajánlották föl. A nagyszülők napját a budapesti Lengyel Házban is megünnepezték.

MI LESZ?

* Március 1-jén, Budapesten Lengyelt Bált szervez az FLÖ.

* A budapesti Lengyel Házban (Óhegy u. 11.) március 2-án 10.30-kor kezdődik a lengyel-országi Árva vidéket bemutató rendezvény az LKK helyi részlegének a szervezésében. Ennek részeként megtekinthetők lesznek az árvai templom lengyel-magyar szentjeiről készített fényképek, illetve részt lehet venni Udvarhelyi Nándor Magyar szentek temploma című könyvének bemutatóján.

* Március 5-én, hamvazószerdán 18 órakor kezdődik a szentmise a budapesti Lengyel Templomban, melynek keretében hamvazkodni lehet.

* A veszprémi LNÖ nőnap alkalmából találkozót szervez a győri lengyel kisebbséggel és az Akord Kórus tagjaival, melynek keretében közös éneklés, városnézés is lesz és a lengyel-magyar barátság emlékművét is meg fogják koszorúzni.

* Március 8-án a Bem József LKE, az V. kerületi LNÖ és a LMK Tagozata Nők Napja alkalmából találkozót szervez az egyesület székhelyén (Nádor

u. 34.), 17 órai kezdettel, fellép a PANkreátorok együttes.

* Március 9-én 11 óra 30 perces kezdettel nőnap találkozóra vár minden kedves érdeklődőt a Lengyel Katolikusok Szent Adalbert Egyesülete.

* Március 12-én, 17 órakor kezdődik Baka Györgyi a Csend jelei című könyvének szerzői bemutatója, melyen szeretettel lát minden érdeklődőt az érdi Lengyel-Magyar Kulturális Egyesület és a helyi Csuka Zoltán Könyvtár.

* Március 13-án, 17 órakor fatimai imádság és lengyel mise lesz a budapesti Lengyel Templomban.

* Március 14-én (Bem tábornok születésnapján és a nemzeti ünnep előestéjén) koszorúzási ünnepséget tart a magyarországi Bem J. LKE a tábornok budai szobránál.

* Március 14-én koszorúzási emlékünnepe lesz Székesfehérváron, a szárazréti általános iskola belső udvarán, Bem tábornok mellszobránál, ahol a helyi LNÖ is képviselteti magát. Március 15-én a nemzeti ünnep városi és megyei megemlékezéseinek helybéli polónia szintén részt fog venni.

* Március 15-én Bem J. emléktáblát fognak avatni Keszthelyen a városvezetés terveinek köszönhetően.

* Március 15-én a polónia a magyar nemzeti ünnepi rendezvényeken – számos más település mellett – Nyíregyházán, Tatán, Budapesten, Miskolcon, Szegeden, Szolnokon, Győrött és Keszthelyen is részt fog venni.

* Március 16-án 15 órai kezdettel szentmise lesz az újpesti LNÖ színházában. A misét Karol Kozłowski atya – a lengyel perszonális plébánia plébánosa – fogja celebrálni.

* Március 20-án, Székesfehérváron fogják vetíteni – a helyi polónia részvételével – a II. János Pál – A fehér ruhás vándor (Jan Pawel II: Szukalek Was...) című dokumentumfilmet, melynek keretében a délelőtti folyamán szintén fognak tartani két vetítést az iskolás fiatalságnak a Művészetek Háza stúdiómoziban.

* Március 20-a és 23-a között – Veszprém lengyel baráti kapcsolatokkal rendelkező iskoláinak meghívására, a lengyel-magyar barátság napja alkalmából – Tarnówból, Krakóból, Rzeszówból és a sziléziai Bolesławiecből érkező lengyel küldöttségek fognak vendégeskedni a városban.

* Március 21-én – a lengyel-magyar barátság napja alkalmából – rendezvényt szervez a nyíregyházi polónia.

* Március 21-én – a lengyel-magyar barátság napjának alkalmából – Marcin Dominik Głuch zongoraművész 16 órai kezdettel koncertet ad a pécsi Zsolnay Kulturális Centrumban.

* Március 21-e és 24-e között – a lengyel-magyar barátság napja kapcsán – rendezvénysorozatot tartanak Székesfehérváron, melybe a helyi polónia is bekapcsolódik. A fő szervezők (immár hagyományosan) Székesfehérvár és Opolo városok önkormányzatai, illetve az ott székelő megyei önkormányzatok lesznek. További információk a www.polonia.hu oldalon találhatók.

* Az idei lengyel-magyar barátság napjának központi rendezvényei március 22-én, Egerben lesznek.

* Március 24-gyel kezdődően három héten át lengyel filmek bemutatója lesz Szegeden a helyi Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat társrendezésében.

* Március 26-án dr. Kovács István „Generał Bem – Bohater wiecznych nadziei” című könyvének a bemutatójára mindenkit szeretettel vár az érdi Lengyel-Magyar Kulturális Egyesület és a helyi Csuka Zoltán Könyvtár.

* Március 28-án Esztergomban a helyi LNÖ és a Megyei Levéltár történelmi konferenciát szervez, melyet az 1335 évi visegrádi találkozásnak szentel.

* Március 29-én a lengyel-magyar barátság napja alkalmából a (Budapest X. kerületében található) Szent László Gimnáziumban tartandó polóniai kórusok koncertjére szeretettel hív mindenkit a Lengyel Katolikusok Szent Adalbert Egyesülete.

* Március 30-án, 11 óra 30 perckor kezdődik Buskó András Lengyelország egy magyar szemével című fotókiállításának a megnyitója a Lengyel Házban, melyre szeretettel vár mindenkit az LKK kihelyezett részlege (Óhegy utca 11.).

Két fontos, az iskolával kapcsolatos információ:

• A Magyarországi Lengyel Nyelvoktató Nemzetiségi Iskola képzőművészeti versenyt hirdet általános iskolás tanulói számára A varsói felkelés 70. évfordulója címmel. Beadási határidő: március 15.

• Március 13-ig lehet jelentkezni az idén április 10-e és 12-e között zajló ECL nyelvvizsgára.

Uwaga: Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za zmiany dokonywane w w/w programach.

Figyelem! A szerkesztőség nem vállal felelősséget a programokban bekövetkező változásokért.

(b.)

KÖZLEMÉNY

A győri székhelyű Magyar-Lengyel Piłsudski Történelmi Társaság tájékoztat minden érdekeltet – a magyarországi lengyelséget –, hogy a Társaság alapítóinak döntése értelmében a Társaság folytatja a tevékenységét. Elért eredményei kötelezik, és eme kötelességének eleget téve, saját jelszavát követve, a BARÁTSÁG, BIZALOM, BECSÜLET jegyében meghirdeti a BARÁTSÁG MISSZIÓ mozgalmat. www.pilsudski.eoldal.hu

Magyar-Lengyel Piłsudski Történelmi Társaság Elnökség

Z ŻYCIA POLSKIEJ SZKOŁY NA WĘGRZECH

Studniówka czy szalagavató bál?

Problem z przetłumaczeniem, bo oznacza niby to samo, a jednak treść jest trochę inna. W Polsce, jak i na Węgrzech uczniowie klas maturalnych w połowie roku szkolnego mają swój ostatni szkolny bal. W Polsce zwany on jest studniówką – nazwa pochodzi od tego, że odbywa się on w przybliżeniu sto dni przed rozpoczynającą się w maju maturą, czyli zwykle w styczniu lub w lutym. Na bal zapraszani są rodzice oraz osoby towarzyszące. Studniówka rozpoczyna się bardzo uroczystie, a pierwszym tańcem tradycyjnie jest już polonez.

W tym roku w Polskiej Szkole przy samorządzie ogólnokrajowym mamy aż 9 maturzystów. Oni, podobnie jak młodzież polska, przeżywali swój pierwszy niezapomniany bal, zwany tu na Węgrzech szalagavató bál. Wszyscy wiemy, że to nie tylko uroczyste zatańczony walc (dziewczyny tańczą go w prześlicznych białych, długich – żeby nie powiedzieć ślubnych sukniach, a chłopcy w eleganckich czarnych frakach), ale przede wszystkim przypinanie wstążki w kolorze niebieskim z sem oznaczającym lata nauki w szkole. Sądzę jednak, że nie wszyscy wiedzą, skąd wziął się ten zwyczaj. Dlatego też poszukałam informacji na ten temat, którą napisał jeden z byłych węgierskich maturzystów – Richard Barna. Zwyczaj przypinania wstążki ma długą historię. Pochodzi on z Selmečbánya i był jednym z wielu zwyczajów związanych z życiem studenckim. Wówczas zwyczaj ten zwany był VALÉTÁLÁS.

Termin wywodzi się z języka łacińskiego, "Valet!" - wykrzykiwali absolwenci szkoły do swoich młodszych kolegów z niższych klas: "Niech się Wam wiedzie!". Uczniowie klas maturalnych od drugiej połowy roku szkolnego uprawnieni byli do nosze-

nia wstążki wskazującej, że już wkrótce zakończą szkołę. Przypinanie wstążki tak jak dzisiaj przebiegało bardzo uroczystie. Uroczystość zaczynała się poświęceniem wstążek. W sali gaszono światła, wchodzili uczniowie i dokonywano ceremonii przypinania wstążek. Warto przypomnieć, że były dwa rodzaje wstążek: krótkie oraz dłuższe z monogramami i latami uczęszczania do szkoły. Po zakończeniu uroczystości uczniowie z pochodniami przechodzili do bram miasta, gdzie symbolicznie dostawali kopa w tyłek, dając im tym do zrozumienia, że nie ma już dla nich miejsca w szkole.

Dziś uroczystość ta przebiega inaczej – po przypięciu wstążek, rozpoczynają się tańce specjalnie przygotowane na tę okazję.

Z racji tej, że kilkakrotnie na przestrzeni ostatnich lat byłam zapraszana na tę uroczystość przez uczniów naszej szkoły, zauważam pewne zmiany – suknie dziewczyn są coraz to piękniejsze, może aż do przesady zwraca się uwagę na zewnętrzną oprawę, a przy tym gubi się to, co najważniejsze.

Jeszcze kilka lat temu uczniowie wchodzili do przyciemnionej sali ze świeczkami w ręku w rytm węgierskich, odpowiednich do okazji piosenek. Dziś wszędzie dominowały piosenki angielskojęzyczne. Dawniej, w większości szkół uroczystość rozpoczynano węgierskim tańcem palotás, dziś młodzież tańczy na podkładzie muzyki anglosaskiej. Szkoda. Narzekam? Może, ale gdzie młodzież ma się uczyć patriotyzmu, przywiązania do tradycji, jak nie w szkole. Wiem, że jesteśmy obywatelami Europy, ale przecież nie powinniśmy zapominać o swojej kulturze, o korzeniach.

Żeby jednak nie kończyć w pesymistycznym nastroju, stwierdzam, że młodzież mamy piękną, mądrą i cudownie tańczącą walca.

Ewa R.

W imieniu Stowarzyszenia Katolików Polskich na Węgrzech p.w. **św. Wojciecha** (Dom Polski im. Jana Pawła II, 1103 Budapest, Óhegy u.11.) dziękujemy wszystkim ofiarodawcom za wsparcie 1 % odpisu od dochodów w roku 2012. W 2013 roku z tego tytułu na konto Stowarzyszenia wpłynęła kwota : 420.550,- Ft.

Powyższa kwota została przeznaczona na zorganizowanie bogatych programów Stowarzyszenia św. Wojciecha, na działalność przedszkola, klubu seniora, chóru św. Kingi, na wsparcie pokrycia kosztów utrzymania Domu Polskiego w Budapeszcie oraz na koszty druku polonijnego kalendarza i kwartalnika „Quo Vadis”.

Prosząc o pamięć, przypominamy nasz numer podatkowy :

18043341 - 1 - 42

A Magyarországi Lengyel Katolikusok Szent Adalbert Egyesülete (II. János Pál Lengyel Ház, 1103 Budapest, Óhegy u. 11.) nevében köszönjük a 2012-ben tett SZJA 1%-os felajánlásokat.

2013-ban a felajánlott összeg nagysága: 420.550 Ft volt.

Az Egyesület szívből köszöni a támogatót, és a jövőben is számít a segítségére.

Az Egyesület adószáma:

18043341 - 1 - 42

Zarząd

INSTRUKCJA OBSŁUGI ŻYCIA

Wyobraźmy sobie, że mamy 5-6 lat i dostaliśmy pod choinkę układankę, składającą się ze 100 elementów. Od czego tu zacząć? Znaczącą pomocą może być obrazek, według którego mamy naszą układankę ułożyć. Jednak w przypadku układanki naszego życia nie jest to możliwe, nikt nie otrzymuje do wglądu już gotowego własnego losu w mniejszej skali, żeby na tej podstawie pracowicie poukładać wszystkie elementy. To byłoby zbyt proste. Mamy do dyspozycji tylko pustą kartkę, zawartą wprawdzie w jakiś konkretnych mniejszych lub większych ramach, ale przez to niemniej białą i pustą.

Układanka leży na stole, poszczególne elementy wymieszane, chaotyczne, migotają tysiącem barw, każdy element zachęca, by właśnie od niego zacząć... Wiele dzieci poddaje się walkowerem, rozrzuca gniewnie wszystkie elementy i biegnie do innej, może łatwiejszej, może przyjemniejszej zabawy. Niektóre jednak próbują zmierzyć się z trudnym zadaniem. Co teraz? Wybrać jeden element na chybił trafił i dopasowywać do niego to, co nam wpadnie w ręce?

Pierwszym krokiem powinno być na pewno odwrócenie wszystkich elementów kolorową stroną do góry, żebyśmy wiedzieli, czym tak naprawdę dysponujemy. Z próżnego nawet Salomon nie należy. Przyjrzyjmy się uważnie, czy klarują się już jakieś logiczne powiązania między poszczególnymi elementami. Jeśli jeszcze nie – nie poddajmy się bez walki. „Kto patrzy na wiatr, nigdy nie będzie siał. Kto patrzy na deszcz, nigdy nie będzie żałował”, jak mówi Pismo. Chyba warto zacząć układać kontury naszej układanki życia, wyznaczyć granice i ramy historii nas samych, budować strukturę, na której oprze się cała konstrukcja, bo potem łatwiej wbudowywać doń głębsze sensy – poszczególne elementy. Co dalej? Istnieje wiele szkół – układać cierpliwie poszczególne części układanki, by potem połączyć je w jedną spójną całość, albo wybierać poszczególne elementy i krok po kroku dopasowywać je do wyznaczonych wcześniej ram. Wiele dzieci w tym momencie rezygnuje, nie mając wystarczająco dużo cierpliwości. Zostawiają porzuconą na stole układankę, czekając, aż ktoś dorosły spakuje ją do pudełka albo ułoży zamiast nich.

Czasem jakieś wydarzenie w naszym życiu sprawia, że na pierwszy rzut oka spójna układanka nagle rozpada się na nowe elementy. Taką nową reorganizację układanki naszego życia powoduje chociażby decyzja o emigracji. Musimy na nowo dostosowywać elementy układanki do nowej sytuacji, szukać najlepszych rozwiązań, powiązań logicznych, a nawet na nowo formować ramy naszej układanki, by znów obraz naszego życia nabrał pożądanych kształtów.

Czym różnimy się od dzieci, które dostały właśnie układankę? Chyba tylko tym, że to od nas zależy, co będzie przedstawiał obrazek, który zmuszamy układać, obrazek wyjątkowy, niepowtarzalny i niegotowy do momentu ułożenia ostatniego elementu. To właśnie układanka naszego życia.

Agnieszka Janiec-Nyitrai

HASZNÁLATI ÚTMUTATÓ AZ ÉLETHEZ

Képzeljük el, hogy 5-6 évesek vagyunk, és karácsonyra kaptunk egy száz elemből álló kirakós játékot. Mit kezdünk vele? Az útmutató ábra jelentős segítséget nyújthat: ennek mintájára kellene a részekből összeállítanunk az adott képet. Az életünk kirakósa esetében mindez nem lehetséges. Senki sem nézegetheti előre saját sorsának lekicsinyített modelljét, hogy aztán a minta alapján dolgosan a helyére illeszthesse annak minden elemét. Ez túl egyszerű lenne. Csak egy üres lap áll a rendelkezésünkre, melyet ugyan jól körülhatárolható – szűkebb vagy tágabb – keretek fognak körbe, de ettől az még nem kevésbé fehér és kitöltetlen marad.

A játék az asztalon hever, az elemei összekeveredtek. Kaotikusan kápráznak ezernyi színárnyalatban. Minden darabka arra csábít, hogy vele kezdjük el a kirakósdit... Sok gyerek könnyű sikerre vágyik, de mivel az nem jön el, haragosan szétszórja a darabokat, és valamilyen más – talán könnyebb, talán kényelmesebb – játékhoz kap. Mégis van, aki elébe áll a nehéz kihívásnak. Igen ám, de mit tegyen most? Válasszon ki találmára egy elemet és illessze hozzá ahhoz, ami a keze ügyébe kerül?

Első lépésként érdemes az összes darabot színes oldalával felfelé fordítani, hogy átláthassuk, mink van. A semmiből semmit nem lehet kirakni. Figyelmesen vizsgáljuk meg, vajon felfedezünk-e ésszerű összefüggéseket az egyes részek között. Ha egyelőre nem találunk ilyeneket, ne adjuk fel küzdelem nélkül! „A ki a szelet nézi, nem vet az; és a ki sűrű fellegre néz, nem arat.” – tartja a Szentírás. Talán a szélével érdemes kezdeni életünk kirakóását: kijelölni önmagunk határait és kereteit; felépíteni a vázat (együttal tartószerkezetet is), amelybe később aztán könnyebb lesz újabb elemeket – további mélyebb értelmeket – beépíteni. És innen hogyan tovább? Számos lehetőség kínálkozik. Türelmesen rakosgat-hatjuk a kirakós elemeit, hogy aztán a külön-külön kialakuló nagyobb részeket egybefüggő egésszé kapcsolhassuk össze, vagy a kiválogatott elemeket akár egyesével is a korábban megszerkesztett keretbe illeszthetjük. Sok gyerek ezen a ponton mond le a befejezésről – nincs hozzá elég türelme. Otthagyja az asztalon a kirakós játék elemeit, arra várva, hogy egy felnőtt majd elpakolja helyettük az asztalról, vagy netán összeállítja azt nekik.

Egyes körülmények az életünkben idővel előidézhetik, hogy az első látásra már értelmes egésszé összeállt kirakós játék új darabokra hullik szét. Az életünk ilyen jellegű újraszervezését követeli meg például az emigrálásról meghozott döntés. A kirakós elemeit hozzá kell igazítanunk az új helyzethez. Meg kell keresnünk a legjobb megoldásokat, az ésszerű kapcsolódási pontokat. Akár még a kirakós játék kereteit is újra kellhet formálnunk, hogy az életünk képe újból kíváncsatos alakot ölthessen.

Miben különbözünk a gyerekektől, akik éppen egy kirakós játékot kaptak ajándékba? Talán csak abban, hogy tőlünk függ: milyen képet fog mutatni a szüntelenül rakosgatott, kivételes, megismételhetetlen ábra, amely mindaddig befejezetlen marad, míg az utolsó eleme is végleg a helyére nem kerül. Ez életünk kirakós játéka.

Janiec-Nyitrai Agnieszka

MIESIĘCZNIK WĘGIERSKIEJ POLONII
A MAGYARORSZÁGI LENGYELEK HAVILAPJA

Pismo Ogólnokrajowego
Samorządu Polskiego
z kwartalnym
dodatkiem GŁOS POLONII

Az Országos Lengyel
Önkormányzat lapja
a GŁOS POLONII
negyedévi mellékletével

polonia węgierska

Odpowiedzialny wydawca
Felelős kiadó
az Országos Lengyel
Önkormányzat Hivatala

Projekt realizowany w każdym
miesiącu ze środków budżetu
centralnego Węgier.

Redaktor naczelny
Főszerkesztő
dr Agnieszka Janiec-Nyitrai

Az újság kiadása Magyarország
központi költségvetésének havi
támogatásával készül.

Polski redaktor językowy
Lengyel nyelvi szerkesztő
dr Dorota Várnai

Węgierski redaktor językowy
Magyar nyelvi szerkesztő
Márta Alexandra Karaba

Redaktor graficzny
Grafikai szerkesztő
V4 Consulting Kft.

Tłumaczenie
Fordítás
Sutarski Szabolcs

Redakcja
Szerkesztőség

Szerkesztőségi nap
szerda 14⁰⁰-16⁰⁰

1102 Budapest, Állomás u. 10.
Telefon: +36 1 2613479
e-mail: polweg@polonia.hu

Drukarnia *Nyomda*

SZINKRON DIGITAL

Edycja online *Online kiadás*
<http://polonia.hu/dokumentumok/poloniawegierska/pw218.pdf>

Na okładce wykorzystano fragmenty obrazu J. W. Baura "Polacy i Węgrzy"

Ogólnokrajowy Samorząd Polski na Węgrzech Országos Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat
1102 Budapest, Állomás u. 10.
tel.: +36 1 2611798 olko@polonia.hu

Stoleczny Samorząd Polski na Węgrzech Fővárosi Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat
1054 Budapest, Akadémia u. 1-3
tel.: +36 1 3321979 flko@t-online.hu

Polski Ośrodek Kulturalno-Oświatowy Lengyel Közművelődési Központ
1102 Budapest, Állomás u. 10.
tel.: +36 1 2611798 olko@polonia.hu

Polskie Stowarzyszenie Kulturalne im. J. Bema na Węgrzech Magyarországi „Bem József” Lengyel Kulturális
Egyesület
1051 Budapest, Nádor u. 34. II. p.
tel.: +36 1 3110216 www.bem.hu bem@bem.hu

Stow. Polskich Katolików na Węgrzech pw. św. Wojciecha
Dom Polski
Magyarországi Lengyel Katolikusok Szt. Adalbert Egyesülete

1103 Budapest, Óhegy u. 11.
tel.: +36 1 2626908 adalbert@enternet.hu

Szkoła Polska na Węgrzech Lengyel Nyelvoktatói Nemzetiségi Iskola
1102 Budapest, Állomás u. 10.
tel.: +36 1 2612748 szkolpol@polonia.hu

Szkolny Punkt Konsultacyjny – Szkoła Polska przy Ambasadzie RP A Lengyel Nagykövetség mellett működő
Lengyel Iskola
1025 Budapest, Törökvész út 15.
tel.: +36 1 3268306
tel.: +36 70 7013847 polish_school@gazeta.pl

Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii Magyarországi Lengyelség Múzeuma és Levéltára
1102 Budapest, Állomás u. 10.
tel.: +36 1 2608023 muzeum@polonia.hu

Polska Parafia Personalna na Węgrzech Lengyel Perszónális Plébánia
1103 Budapest, Óhegy u. 11.
tel.: +36 1 4318414 www.parafiabudapest.republika.pl plebaniapl@onet.eu

Ambasada Polska w Budapeszcie Lengyel Köztársaság Budapesti Nagykövetsége
1068 Budapest, Városligeti fasor 16.
tel.: +36 1 4138200 www.budapest.msz.gov.p budapest.amb.sekretariat@msz.gov.pl

Wydział Promocji Handlu i Inwestycji Kereskedelemfejlesztési és Beruházás Ösztönzési Osztály
tel.: 1 251 46 77 www.budapest.trade.gov.pl budapest@trade.gov.

Referat Konsularny Ambasady RP A Lengyel Köztársaság Nagykövetsége Konzuli osztálya
1068 Budapest, Városligeti fasor 16.
tel.: + 36 1 413 8208 budapest.amb.wk@msz.gov.pl

Instytut Polski w Budapeszcie Lengyel Intézet
1065 Budapest, Nagymező u. 15.
tel.: +36 1 3115856 www.polinst.hu info@polinst.hu biblioteka@polinst.hu

Ogólnokrajowa Biblioteka Języków Obcych Országos Idegennyelvű Könyvtár
1056 Budapest, Molnár u. 11.
tel.: +36 1 3183688 www.opac.oik.hu kolcsonzo@oik.hu

Redakcja kwartalnika „Głos Polonii” „Głos Polonii” szerkesztősége
1051 Budapest, Nádor utca 34. glospolonii@bem.hu

Program radiowy w języku polskim: „Magazyn Polski” - emisja w soboty, godz. 13.30
MR4 (fała średnie 873 kHz) i ze strony: <http://www.mediaklikk.hu/musor/lengyel-nemzetisegi-musor/>
Redakcja Polska „Magyar Rádió” z Rt. 1800 Budapest, Brody S. u. 3-5.

Polonijna strona internetowa: www.polonia.hu

PRENUMERATA - TYLKO 250 FORINTÓW ZA JEDEN NUMER!!!

Roczna prenumerata miesięcznika „Polonia Węgierska” (12 numerów) i jego kwartalnego dodatku „Głos Polonii” (4 numery) na rok 2014 wynosi dla prenumeratorów:

indywidualnych (po 1 egzemplarzu) – **4.000 forintów/rok**

zbiorowych (samorządów, po 5 egzemplarzy) – **20.000 forintów/rok.**

Sposoby płatności: przelew na konto.

Przyjmujemy również zamówienia na numery wcześniejsze - można je zgłaszać na analogicznych warunkach.

Redakcja z wdzięcznością przyjmuje także większe sumy wpłat prenumeraty od osób oraz instytucji i samorządów, jeżeli ich stan finansowy to umożliwia. Wsparcie finansowe prosimy przekazywać na konto K&H:10400157-00026536-00000004. W rubryce „Közlemény” prosimy wpisać „Lapkiadás támogatás” (wsparcie dla pisma).

ELŐFIZETÉS - CSAK 250 FORINT EGY SZÁMRA !!!

A „Polonia Węgierska” havilap éves előfizetése (12 szám) és negyedéves melléklete, a „Głos Polonii” (4 szám) 2014. évre:

egyéni előfizetőknek (egy példány) – **4.000 Ft/év;**

a közösségi előfizetőknek (önkormányzatok, 5 példányban) – **20.000 Ft/év**

Előfizetés módja: banki átutalás.

Vállaljuk a korábbi számokra vonatkozó rendelések teljesítését – azonos feltételek mellett.

A szerkesztőség hálásan elfogad nagyobb előfizetői összegeket is úgy magán-személyektől, mint intézményektől, ha ezt pénzügyi helyzetük lehetővé teszi. A szerkesztőségnek felajánlott pénzügyi támogatást a K&H bankban lévő számlára kérjük utalni: 10400157-00026536-00000004. A „Közlemény” rovatba kérjük beírni: „Lapkiadás támogatás”.

KALEJDOSKOP ŻYCIA POLONIJNEGO NA WĘGRZECH

BAL KARNAWAŁOWY W "BEMIE", NA ZDJ. M. IN. OPIEKUNKA PRZEDSZKOLA ANNA LÁNG

KRISZTIÁN LEMES

ŚWIATOWY DZIEŃ CHOREGO W POLSKIEJ PARAFII,
PREZES ST. KATOLIKÓW POLSKICH MONIKA SAGUN
I KS. KAROL KOZŁOWSKI WITAJĄ PRZYBYŁYCH

REGISZTRÁCIÓ LENGYEL NEMZETISÉGI NÉVJEGYZÉKBE

www.valasztas.hu

VÁLASZTÁS

ÁPRILIS 6.

LENGYEL SZÓSZÓLÓ

ÉS

2014 ŐSZ

LENGYEL ÖNKORMÁNYZATOK